

Фебруари 2015

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

НАЗИВ НА

ГРАДБА/ОБЈЕКТ: ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

НАЗИВ НА ПРОЕКТ: СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

**ИНЖЕНЕРСКА
ОБЛАСТ /
КАТЕГОРИЈА:**

ЗАШТИТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА (СОЖС)

ВИД НА ПРОЕКТ: НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

ИНВЕСТИТОР: Општина Велес,
ул. Панко Брашнар бр.1,
1400 Велес, Р. Македонија

*м-р Игор Ристовски, дипл.инж.по заштита на животна
средина, Овластување бр. 07-23/19.*

ПРОЕКТАНТ: Д.Г.П.У. „ГЕИНГ Кребс унд Кифер Интернешнл и др. ДОО“
ул. „Борис Трајковски“ бр.111, Скопје

РЕВИДЕНТ:

**ТЕХНИЧКИ БРОЈ НА
ПРОЕКТ:** СОЖС_103_12/14

МЕСТО И ДАТА: Скопје, Фебруари 2015

Директор на Сектор Проектирање,

Управител,

Сања Стошевска, *дипл.град.инж.*

м-р Драган Димитриевски

Ознака „СОЖС“

ISO 17025
ACCREDITED LABORATORY

СОДРЖИНА

А. Општ дел

- Регистрација на фирма
- Решение за одговорен проектант и соработници
- Потврда за извршена внатрешна контрола
- Учесници во проектот

Б. Проектен дел

В. Графички прилози

А. Општ дел

Ознака „СОЖС“

ISO 17025
ACCREDITED LABORATORY

Број: 0809-50/150120140000345

Датум и време: 3.1.2014 г. 13:33:25

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	4861787
Назив:	Друштво за градежништво, промет и услуги ГЕИНГ Кребс унд Кифер Интернешнл и др.ДОО Скопје
Седиште:	БОРИС ТРАЈКОВСКИ бр.111 СКОПЈЕ - КИСЕЛА ВОДА, КИСЕЛА ВОДА

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	71.12 - Инженерство и со него поврзано техничко советување
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Изготвил:

Овластено лице:

Број: 0809-50/150120140000345

Страна 1 од 1

Ознака „СОЖС“

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на **ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС** согласно **Член 65**, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 183/13 и 42/14), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа (тимот на ГЕИНГ Кребс унд Киефер Интернационал, Скопје):

- **м-р Игор Ристовски**, дипл.инж. по заштита на животна средина
- **м-р Олгица Мицевска**, дипл.инж по биологија
- **Ирена Стефановска**, дипл.инж. по заштита на животна средина
- **Трајче Митев**, дипл.проф. по биологија
- **д-р Александар Павлов**, дипл.инж. по заштита на животна средина

Горенаведениот Извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно **Член 66** став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лицето **м-р Игор Ристовски, дипл.инж. по заштита на животна средина** кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на Извештајот е дадена копија на Потврдата со број 07-23/19 од 13.01.2011 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Ознака „СОЖС“

ISO 17025
ACCREDITED LABORATORY

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

ПОТВРДА

за извршена внатрешна контрола – контрола на квалитет

Д.Г.П.У. “ГЕИНГ Кребс унд Кифер Интернешнл и др.” Д.О.О. – Скопје,
потврдува дека е извршена внатрешна контрола – контрола на квалитет на:

**ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНКА ВРЗ
ЖИВОТНАТА СРЕДИНА
ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС**

и дека истиот е изработен според стандардите и нормативите за ваков
вид работи

Внатрешна контрола – контрола на квалитетот извршил:

- ***Ирена Стефановска, дипл.инж. по заштита на животна средина***

Управител,

м-р Драган Димитриевски

Ознака „СОЖС“

ISO 17025
ACCREDITED LABORATORY

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

 РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ	П О Т В Р Д А за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за стратетиска оцена на животната средина	РИСТОВСКИ Стево ИГОР
дипломиран инженер по заштита на животната средина од Скопје, роден на 25.03.1977 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 28.12.2010 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратетиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратетиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со статус на експерт за стратетиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде вклучен во Листата на експерти за стратетиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија. Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10 и 124/10) и е со важност од пет години, почнувајќи од денот на издавањето на истата. За продолжување на потврдата за дополнителни пет години, треба да се поднесе барање за продолжување на потврдата до Министерството за животна средина и просторно планирање		
 Министер, Dr. Nexhat Jakuqi	 М.П.	 Претседател, М-р Јадранка Иванова
Министерство за животна средина и просторно планирање		Комисија за полагање на стручен испит за стратетиска оцена на животната средина
Број 07-23/19 13.01.2011, година		

Ознака „СОЖС“

ISO 17025
ACCREDITED LABORATORY

Б. Проектен дел

Ознака „СОЖС“

ISO 17025
ACCREDITED LABORATORY

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС

Ознака „СОЖС“

ISO 17025
ACCREDITED LABORATORY

Содржина

1. ВОВЕД	4
2. ОСНОВНИ НАЧЕЛА НА СОЖС, СОДРЖИНА НА ИЗВЕШТАЈОТ	5
2.1 ЦЕЛИ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА	11
3. ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ПЛАНСКИОТ ОПФАТ	12
3.1 ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	12
3.2 ПЛАНСКИ ОПФАТ	12
3.3 НАМЕНА НА УПОТРЕБА НА ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖЕН ФОНД И ИНФРАСТРУКТУРА	13
3.4 ИЗВОДИ ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	17
4. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРОСТОРОТ И СЕГАШНА СОСТОЈБА СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	18
4.1 ГЕОГРАФСКА ПОЛОЖБА	18
4.5 Квалитет на површинските води на локацијата.....	25
4.6 Сеизмолошки карактеристики на локацијата	26
4.7 Педолошки карактеристики на локацијата	27
4.8 Биодиверзитет	29
4.9 Културно наследство	31
5. ОПИС НА СЕГАШНАТА СОСТОЈБА СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПЛАНСКИОТ ОПФАТ	33
5.1 КВАЛИТЕТ НА АМБИЕНТЕН ВОЗДУХ	33
5.2 Води	34
5.3 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД	35
5.4 КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРЕДЕЛ	36
5.5 БУЧАВА	38
6. ГЛАВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	40
7. СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	41
8.1 КОМПАТИБИЛНОСТ НА ЦЕЛИТЕ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	42
8.2 ПОВРЗАНОСТ СО ДРУГИ СТРАТЕШКИ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ	45
9. ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	47
9.1 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ НАСЕЛЕНИЕТО И ЗДРАВЈЕТО НА ЛУЃЕТО	47
9.2 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ	48
9.3 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ	49
9.4 ВЛИЈАНИЕ НА БУЧАВАТА	50

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

9.5 ВЛИЈАНИЕ ВРЗ КВАЛИТЕТ НА ВОДИ	51
9.6 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПОЧВИ	51
9.7 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПРЕДЕЛОТ	51
9.8 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ КУЛТУРНО ИСТОРИСКО НАСЛЕДСТВО	51
9.9 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ БИОДИВЕРЗИТЕТОТ И ПРИРОДНОТО НАСЛЕДСТВО	52
9.10 ВЛИЈАНИЈА ОД УПРАВУВАЊЕТО СО ОТПАДОТ	52
9.11 ВЛИЈАНИЈА ОД НЕСРЕЌИ И ХАВАРИИ	53
9.12 ПРЕКУГРАНИЧНИ ВЛИЈАНИЈА	54
10. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И УБЛАЖУВАЊЕ НА НЕГАТИВНИ ВЛИЈАНИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	57
10.1 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО	58
10.2 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА ЧОВЕЧКОТО ЗДРАВЈЕ	58
10.3 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА КВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ	59
10.4 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ	60
10.5 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД БУЧАВА	60
10.6 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА КВАЛИТЕТОТ НА ВОДИТЕ	61
10.7 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА ПОЧВИ	63
10.8 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА ПРЕДЕЛОТ	64
10.9 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНО-ИСТОРИСКОТО НАСЛЕДСТВО	64
10.10 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА НА БИОДИВЕРЗИТЕТОТ	65
10.11 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД УПРАВУВАЊЕТО СО ОТПАД	65
10.12 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ЕВЕНТУАЛНИ НЕСРЕЌИ И ХАВАРИИ	67
10.13 МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПРЕКУГРАНИЧНИ ВЛИЈАНИЈА	69
11. АЛТЕРНАТИВИ.....	76
12. ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ.....	79
13. НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ.....	82
14. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ.....	87
15. ПРИЛОЗИ.....	88
16. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА.....	94
17. КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА.....	96

1. ВОВЕД

Изработката на ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес - Општина Велес се одвива врз основа на програмските елементи дадени во:

-Генерален урбанистички план – Велес

-Законот за Просторно и урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.М број 51/05).

-Изменување и дополнување на Законот за Просторно и урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.М број 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/12 и 42/14).

-Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.М број 63/12).

- Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.М. бр.126/12, 19/13, 95/13, 167/13 и 37/14).

-Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови (Сл.весник на РМ бр 78/06).

Границата на планскиот опфат на ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес – Општина Велес е дефинирана со следната граница: Границата на опфатот ја дефинира осовината на магистралната улица "1" на исток, собирната улица "2" на југ и границата на планскиот опфат на град Велес на запад.

Вкупната површина на просторот во планскиот опфат изнесува 21.65 ха. Во планскиот опфат предвидени се **50 парцели за индустрија** со површина за градба 100.098 м².

Периодот за донесување на планскиот документ е 2014-2019год, т.е 5 години.

За ваков тип на плански документи¹ – краткорочни, среднорочни и долгорочни плански документи за кои задолжително се спроведува постапката на Стратегиска оцена врз животната средина (СОЖС).

Целта на спроведување на постапката на Стратегиска оцена е навремено утврдување на можните влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето и

¹ **Член 3, точка 12** - Уредбата за стратегиите, плановите, програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето ("Службен весник на РМ" бр. 153/2007 и 45/11),

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

истовремено на социо-економскиот влијанија од реализација на Урбанистичко Планска документација за **ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес - Општина Велес**. Во Прилог бр.1 дадена е Одлуката од Министерството за изработка на Стратегиска оцена.

Условите за планирање за Урбанистичка планска документација се према насоките од “Условите за планирање на просторот” со тех.бр.У16914 , просторот со наведените граници е наменет за изработка на **ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес - Општина Велес**.

Спроведувањето на планскиот документ нема да предизвика прекугранично влијание врз животната средина и затоа нема потреба од започнување постапка согласно одредбите за прекугранични влијанија при подготовка на плански документи и начелата на Еспо конвенцијата.

2. ОСНОВНИ НАЧЕЛА НА СОЖС, СОДРЖИНА НА ИЗВЕШТАЈОТ

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите.

Основата на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и мислење на јавноста пред донесување на истите.

Процесот на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- оцена;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата, планот или програмата и

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, локалната самоуправа на општината е должна да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (“Сл.Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) **Член 8**, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

Што е СОЖС ?

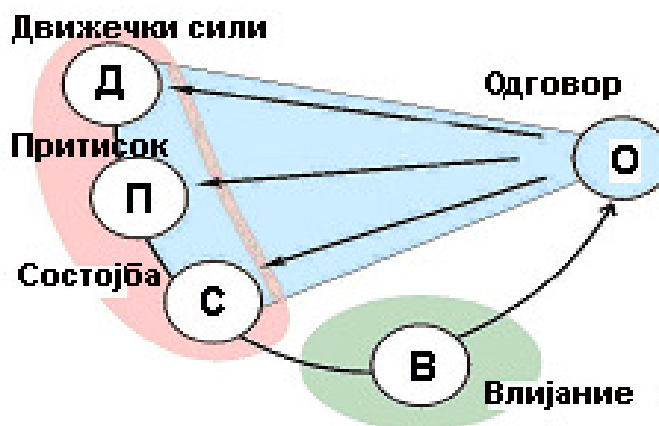
“Стратегиската оцена претставува систематска оцена на значајните влијанија врз животната средина кои би произлегле со имплементацијата на предвидениот планскиот документ врз животната средина, пред носење на одлуката за негово усвојување како и последиците на алтернативните визии и интенции за развој вградени во политика, планирање или програма на иницијативи, обезбедување на целосна интеграција на релевантни биофизички, економски, социјални и политички размислувања”(Partidário, 1998).

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС

Постапката за стратегиска оцена на животната средина се состои од неколку фази чие што реализирање го олеснува и прави подетален процесот на спроведување на Стратегиска оцена:

Проверка
Обем/Опсег
Собирање на основни податоци за животната средина
Подготовка на извештај за животната средина
Консултации со јавноста
Прифаќање на планот
Мониторинг на спроведување

Во однос на дефинирање на целите, сегашната состојба на животната средина, притисоците како и воспоставување на програма на мерки за решавање на еколошките проблеми беше користен DPSIR (ДСПВО) концепт, кој се состои од пет фази:

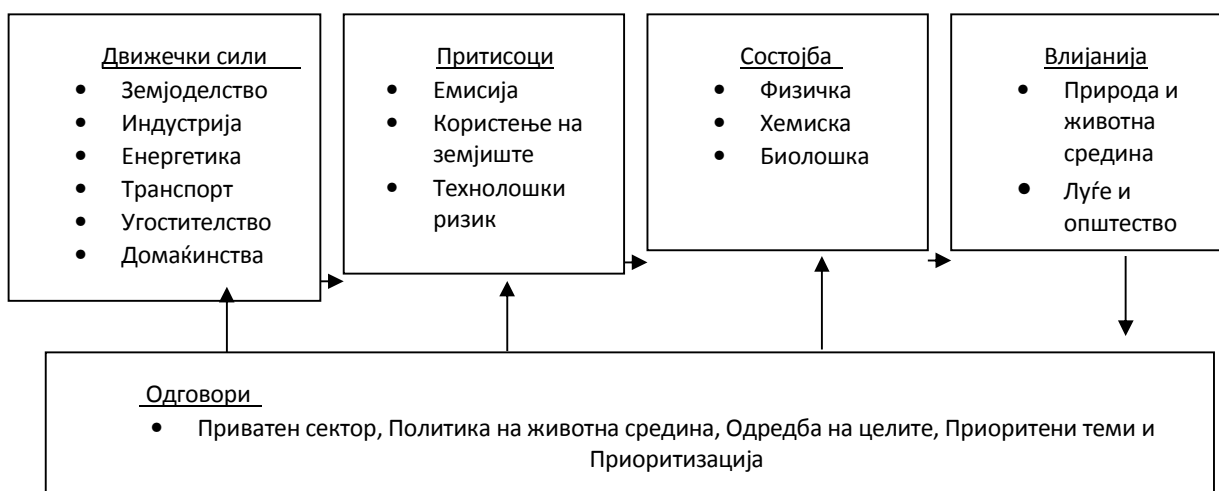

Слика 1. DPSIR методологија

- Движечките сили се причините кои доведуваат до еколошки притисоци, примери за тоа се човековите побарувачки за земјоделското земјиште, енергетиката, индустријата, транспортот и домувањето,
- Овие движечки сили доведуваат до притисоци врз животната средина, како што е искористување на ресурси (земја, вода, минерали, горива и др),

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- Притисоците влијаат на состојбата на животната средина. Ова се однесува на квалитетот на различни медиуми на животната средина (воздух, почва, вода, итн) и нивната способност за поддршка на барањата поставени на нив (на пример, поддршката на човечкиот и не-човечкиот живот, кои ја снабдуваат ресурси, итн.),
- Промени во државата може да имаат влијание врз здравјето на луѓето, екосистемите, биодиверзитетот, финансиската вредност, итн. Влијанието може да биде изразено преку нивото на еколошки штети,
- Одговорите ги покажуваат напорите од страна на општеството (политичарите, носителите на одлуки) за решавање на проблемите идентификувани од страна на проценетите влијанија, на пример, политички мерки, како и планирани дејствија.

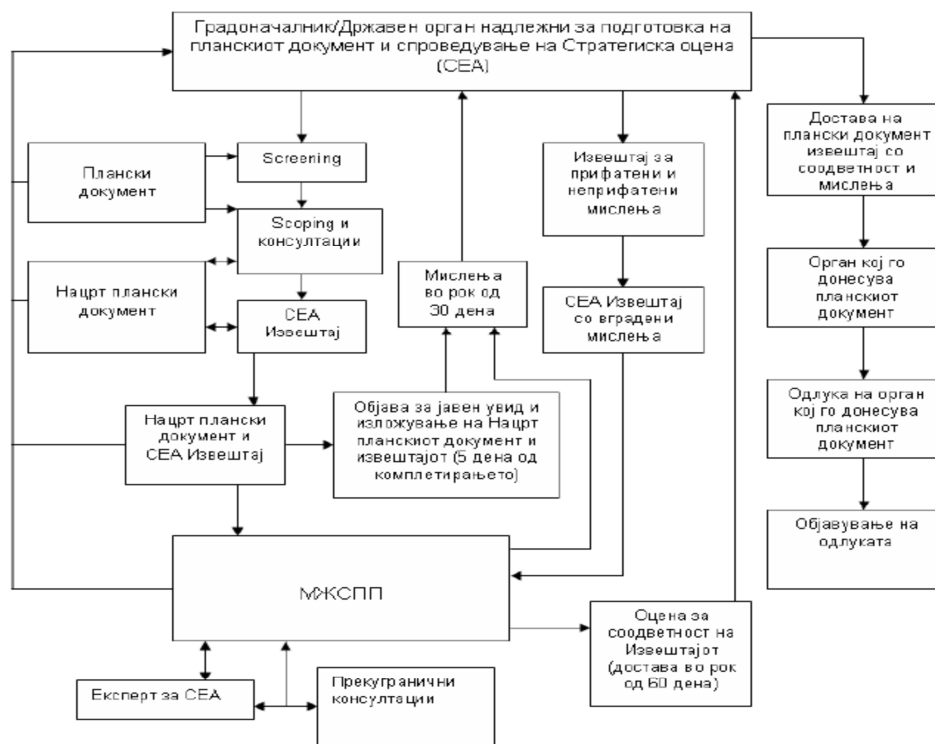

Слика 2. Детален приказ на секоја фаза од методологијата

СОЖС јасно ги идентификува сите релевантни негативни и позитивни аспекти од донесувањето на плановите или програмите, ги дефинира алтернативите и можни решенија за спречување или за ублажување на негативните ефекти во сите области.

Постапката за утврдување на неопходноста од спроведување е прикажана на Сликата:

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС

**Слика 3. Постапка за утврдување на неопходноста од спроведување на стратегиска
оцена на животната средина (SEA)**

Стратегиската оцена на животната средина ги зема во предвид влијанијата врз животната средина и алтернативите во поширок обем, а исто така:

- во претходна постапка ги зема во предвид алатките кои би се користеле за да ја подржат формулацијата на стратемиската акција за одржлив развој;
- овозможува зголемување на ефикасноста при донесување на одлуки;
- овозможува систематски и ефективен приод кон животната средина од повисоко ниво при донесување на одлуки;
- ги поддржува консултациите и учеството на јавноста.

Извештајот за стратегиската оцена на животната средина треба да содржи детали од плановите, програмите и стратегиите, како и други информации, кои ќе бидат земени во предвид при понатамошната оцена на животната средина, односно треба да содржи податоци за можните влијанија врз:

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство каде се вклучени архитектурните и археолошките наследства, пејзажи и др;
- краток преглед на причините врз основа на кои се одбираат алтернативите;
- предвидените мерки за заштита и намалување на влијанијата.

Анализата на влијанијата врз животната средина има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина. Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина ќе бидат намалени или ефективно подобрени доколку се предвидат мерки за заштита, намалување и неутрализација на истите. При идентификувањето на влијанијата се користи квалитативна проценка на нивниот ефект, односно истите се оценуваат како: секундарни, кумулативни, синергистички, краткорочни, со средни и долгорочни, трајни и привремени позитивни и негативни ефекти.

Во рамките на Извештајот за стратегиска оценка, исто така се дава осврт на планот за мониторинг на животната средина, чија основна цел е следење на ефектите од применетите мерки за ублажување. Планот на мерки од непредвидени незгоди, кој е составен дел на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, ги опфаќа предлог мерките за заштита на планскиот опфат и спасување во случај на пожар, воени разурнувања, природни катастрофи и техничко-технолошки незгоди. При водење на процедурата за стратегиска оцена за животната средина важна улога имаат консултациите и учеството на јавноста, што овозможува: целосна информираност за основните податоци за животната средина, релевантните податоци и вредности на индивидуално ниво и на ниво на заедница; зголемување на транспарентноста во донесувањето одлуки, преку обезбедување информации кои овозможуваат идентификација на влијанијата во рана фаза и предлог мерки за нивно намалување; поголемо разбирање, избегнување непотребни противречности и одложување на процесот за донесување одлуки, кое во покасните фази може да настане како резултат на недоволно разбирање.

Идентификацијата на сите влијанија врз животната средина, кои ќе бидат дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и предложените мерки за нивно ублажување или избегнување, ќе претставуваат основа врз која треба да се дефинира идниот развој на Општината со цел да овозможи економска одржливост.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Доколку сите согледувања дадени во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина бидат земени во предвид и имплементирани во Урбанистичкиот План за којшто се изготвува овој Извештај, ќе се избегнат сите несакани последици, што значи ќе се заштеди време и пари што е само дел од целите на стратегиската оцена на животната средина. Исто така, ќе се обезбеди заштита и одржлив развој на ресурсите, заштита на медиумите во животната средина и здравјето на луѓето.

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина содржи вистинити и реални информации во простор и време, кои ќе им помогнат на носителите на одлуки на повисоко ниво.

2.1 Цели за заштита на животна средина

Целта на донесувањето на овој плански опфат е да овозможи услови за планирање на просторот со конкретна намена. Планот треба да овозможи развој и уредување на просторот.

Планската документација е основен развоен документ, преку достигнување на следните цели:

- Рационално користење на земјиштето
- Максимално вклопување на инфраструктурата и објектите со теренот
- Оформување препознатлива амбиентална целина
- Почитување и заштита на правото на човекот на работа
- Почитување и надградување на пејсажните вредности
- Оформување културен пејсаж
- Почитување и валоризација на културното и градителското наследство
- Вградување пропратни содржини на основната наменска употреба на земјиштето
- Вградување на мерки за заштита на природата и животната средина
- Вградување мерки за заштита и спасување
- Почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето
- Почитување на законските прописи за дадената намена.

Друга цел е да ги утврди параметрите кои се потребни за изработка на архитектонско-урбанистички проекти, како и да ги даде општите и посебните услови за градење и насоките за изработка на идејни и основни проекти за градбите за специфична наменска употреба на земјиштето за секоја градежна парцела посебно и да ги утврди параметрите за изработка на проекти за инфраструктурата.

3. ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

3.1 Преглед на содржината на планскиот документ

Согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Сл.Весник на РМ" бр. 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14) и Правилникот за поблиската содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистичките планови ("Сл.Весник на РМ" бр. 78/06 И 37/14) и согласно Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање ("Сл.Весник на РМ" бр. 63/12, 126/12, 19/13, 95/13, 167/13 и 37/14), потребно е на локацијата да се изработи плански опфат за ДУП УЕ1, УБ3, општина Велес.

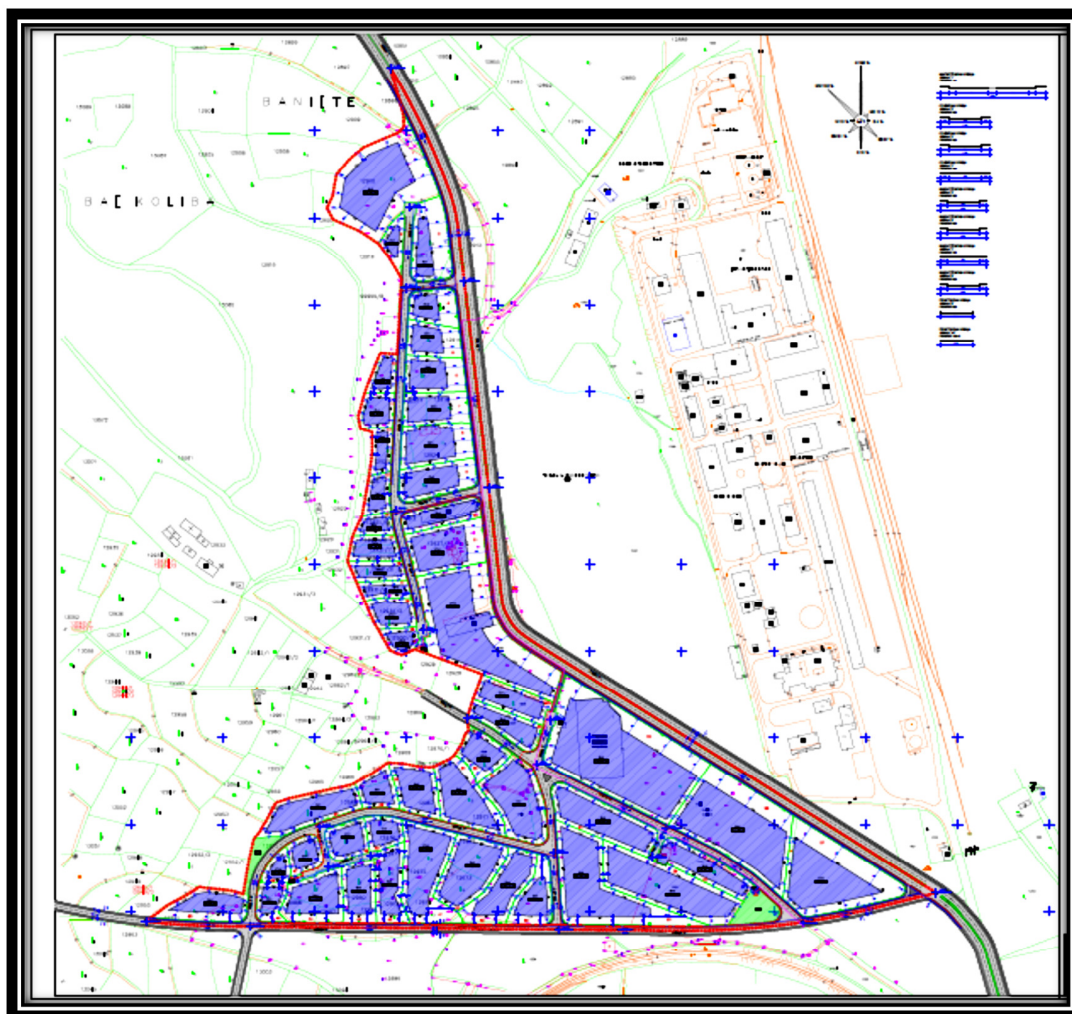
На 28.01.2015год., на седница на Советот на општината беше презентирана и усвоена планската документација за ДУП УЕ1, УБ3, општина Велес.

3.2 Плански опфат

Границата на планскиот опфат на ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес – Општина Велес е дефинирана со следната граница:

Границата на опфатот ја дефинира осовината на магистралната улица "1" на исток, собирната улица "2" на југ и границата на планскиот опфат на град Велес на запад.

Вкупната површина на просторот во планскиот опфат изнесува 21,65 ха.

Слика 4. Синтезен план

3.3 Намена на употреба на земјиште, градежен фонд и инфраструктура

Со Урбанистичка планска документација, се предвидуваат следните намени на земјиштето (дефинирањето е според **Член 30** од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање ("Сл.Весник на РМ" бр. 63/12; 126/12; 19/13 и 95/13):

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Вкупна површина на **Детален Урбанистички план за УЕ1 УБ3**, изнесува 21,65 ха.

Табела 1. Намена на употреба на земјиште ДУП УЕ1 УБ3, Велес:

ГРУПА НА КЛАСА НА НАМЕНА	КЛАСА НА НАМЕНА	ОЗНАКА	ПОСТОЕЧКА СОСТОЈБА	
			ВК.ХА	%
ПРОИЗВОДСТВО ДИСТРИБУЦИЈА И СЕРВИСИ	ЛЕСНА ИНДУСТРИЈА	Г2	5.77	26.6
ИНФРАСТРУКТУРА	СООБРАЌАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	Е1	0.86	4.0
НЕИЗГРАДЕНО			15.02	69.4
ВКУПНО			21.65	100

На предметниот простор има предвидено намена:

Г.2 – Лесна индустрија, Г3 – Сервиси, Г4 – Стоваришта Вкупно овие намени зафаќаат површина од 175.187 м² т.е 17,52 ха односно 80,9 % од планскиот опфат.

Д.2 – Заштитно зеленило. Вкупно зеленилото зафаќа површина од 2.133 м² т.е 0,21 ха односно 1% од планскиот опфат.

Е.1 - Сообраќајна инфраструктура (улицы, колско пешачки пристапи) зафаќа површина од 38.854 м² т.е 3,89 ха односно 18 % од планскиот опфат.

Е.2 - Комунална супраструктура (трафостаници) зафаќа површина од 319 м² т.е 0,03 ха односно 0.1 % од планскиот опфат.

СООБРАЌАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Се работи за блок, кој е делумно изграден и има оформена сообраќајна мрежа на тој простор. Сообраќајниците не ги задоволуваат потребите на современиот сообраќај. Затоа со изработката на ДУП, постојните сообраќајници кои се во

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС

согласност со ГУП се задржуваат, а предвидено е нивно дооформување према стандардите и нормативите за уредување на јавни патишта. Улиците се асфалтирани со променливи ширини на коловоз и тротоари.

Површината која ја зафаќаат асфалтираните улици, тротоари, на ниво на планскиот опфат изнесуваат:

Асфалтирани улици, пристапи и тротоари.....8.612 м² односно 0,86 ха
(4 % од површината на планскиот опфат).

КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водовод

Водоснабдувањето подразбира обезбедување на санитарно чиста вода за потребите на секој објект, одржување на комунална хигиена и др. Квалитетното водоснабдување подразбира и континуирано доведување на вода до потрошувачите во текот на цела година, со потребен квалитет, количина и притисок. Постојна водоводна мрежа постои на дел од постоечките улици на југ со $\Phi 63$.

Канализација

Потребна е изградба на канализациони системи за прифаќање на отпадните води, нивно пречистување и доведување на квалитетот на водата до потребниот степен пред да бидат испуштени во најблискиот реципиент. Потврда за постоечките инсталации од комуналната инфраструктура е Мислењето од Јавното комунално претпријатие ДЕРВЕН - Велес со бр.09-435/2 од 05.03.2014 год. кое е прилог кон документационата основа.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА МРЕЖА

Во локалитетот постојните градби се напојуваат од постојна електрична мрежа, среднонапонска подземна мрежа.

Во рамките на планскиот опфат нема ниту една постоечка трафостаница. Постојната електрична мрежа треба да се реконструира и дополни со нови трафостаници ако се налага од консументите поголема потрошувачка на електро енергија. Потврда за постоечките инсталации е Мислењето од ЕВН Македонија АД Скопје КЕЦ Велес со бр.24-263/2 од 07.02.2014 год. кое е прилог кон документационата основа. Во рамките на планскиот опфат ЕВН Македонија АД Скопје КЕЦ Велес нема поставено *нигу една* трафостаница. Во планскиот опфат предвидени се 50 парцели за индустриски објекти и 3 парцели за трафостаници.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Во планскиот опфат предвидени се **50 парцели за индустрија** со површина за градба 100.098 м².

Предвидена инсталирана снага за индустријата изнесува

$$100.098 \times 0,05 = 5.005 \text{ MVA}$$

Сообраќајна површина: 3,89 ха

$$\text{Потребна снага за осветлување: } 38.854 \text{ м}^2 \times 0,0005 \text{ kW/м}^2 = 19,4 \text{ kW}$$

Вкупна потребна снага за индустрија и улично осветлување кои ќе ги задоволат потребите од планираниот период е:

$$\Sigma \text{Ред.ст.} = 5.005 + 19,4 = 5.024,4 \text{ kW.}$$

ТЕЛЕФОНСКА МРЕЖА

Телекомуникационите услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената телекомуникациона мрежа со примена на најсовремени технологии. Во планскиот опфат има постојни ТК инсталации. Теренот е покриен со сигнали од мобилната телефонија, на Т – Мобиле, ОНЕ и ВИП. Во рамките на планскиот опфат постојат т.к.инсталации за кои има Потврда од “Македонски Телеком” АД, Скопје со бр.195-49885/2 од 21.03.2014 год.

Инвентаризација на бесправно изградени градби

Во границите на планскиот опфат за кој се работи предметнава планска документација нема објекти кои се изведени како бесправна градба, односно градби без соодветна техничка документација. Согласно член 14 од Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.М. бр 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14) во тие градежни парцели не се утврдуваат услови за идна градба.

Постојни споменички целини, градби од културно – историско значење и културни предели. Во рамките на овој опфат според известувањето добиено од Министерство за Култура, Управа за заштита на културното наследство не се регистрирани постојни споменични целини или градби од културно-историско значење.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Доколку при реализацијата на проектот се дојде до откривање на објекти, односно предмети (целосно зачувани или фрагменти) од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи согласно со одредбите според член 65 од законот за заштита на културното наследство (Сл. весник на РМ бр. 20/04 и 115/07).

3.4 Изводи од просторен план на Република Македонија

На седницата одржана на 11.06.2004 година, Собранието на Република Македонија, го донесе Просторниот план на Р.Македонија како највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Со Просторниот план се утврдуваат условите за хумано живеење и работа на граѓаните, рационалното управување со просторот и се обезбедуваат услови за спроведување на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и природата, заштита од воени дејствија, природни и технолошки катастрофи.

Имајќи ја предвид важноста на Просторниот план, со донесувањето на Планот се донесе и Закон за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Сл.Весник на РМ бр.39/04).

Со Законот се уредуваат условите начините и динамиката на спроведувањето на Просторниот план, како и правата и одговорностите на субјектите во спроведувањето на Планот.

Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија, се заснова врз следните основни начела:

- јавен интерес на Просторниот план на Република Македонија;
- единствен систем во планирањето на просторот;
- јавност во спроведувањето на Просторниот план;
- стратешкиот карактер на просторниот развој на државата;
- следење на состојбите во просторот;
- усогласување на стратешките документи на државата и сите зафати и интервенции во просторот;

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- координација на Просторниот план на Република Македонија, со другите просторни и урбанистички планови и другата документација за планирање и уредување на просторот, како и со субјектите за вршење на стручни работи во спроведувањето на Планот.

Спроведувањето на планот подразбира задолжително усогласување на соодветните стратегии, основи како и другите развојни програми и сите видови на планови, со Просторниот план.

Според член 4 од овој Закон, Просторниот план, се спроведува со изготвување и донесување на просторни планови на региони, просторни планови на подрачја од посебен интерес, како и со урбанистички планови за населените места и друга документација за планирање и уредување на просторот, предвидена со закон. За изготвување и донесување на плановите од став 2 на овој член, Министерството надлежно за работите на просторното планирање, издава Решение за Услови за планирање на просторот.

Условите за планирање на просторот, според овој Закон, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилог или прилози кои ги прикажуваат решенијата на Планот.

Урбанистичкиот план вон населено место е изработен согласно Условите за планирање на просторот издадено од Агенцијата за планирање на просторот, Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.М. 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14), Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Службен весник на РМ бр. 63/12, 126/12, 19/13, 95/13, 167/1, 37/14, 125/14 и 148/14) и Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистичките планови (Службен весник на РМ бр. 78/06).

4. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРОСТОРОТ И СЕГАШНА СОСТОЈБА СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

4.1 Географска положба

Општина Велес има централна местоположба во Република Македонија. Таа претставува значаен сообраќаен јазол каде што се вкрстуваат најважните патни и

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС

железнички сообраќајни правци на меѓународниот сообраќаен коридор кој ја поврзува Европа со Блискиот Исток и Северна Африка. Поради тоа сообраќајната инфраструктура има битно значење за долгорочниот стопански развој на општина Велес.

Низ подрачјето на општината поминуваат магистрални, регионални и локални патни правци. Градот Велес и општината како целина, се поврзани со државната и меѓународната патна мрежа преку патните правци од меѓународно и национално значење Табановце-Скопје-Велес-Гевгелија (Е-75) и Велес-Градско-Прилеп-Битола-Меџитлија (М-5).

Железничкиот сообраќај се одвива преку железничкиот систем на Република Македонија. Низ општината поминуваат железничките правци:

- магистралната пруга Табановце-Скопје-Велес-Гевгелија,
- пругата Велес-Прилеп-Битола и
- пругата Велес-Штип-Кочани.

Слика 1. Местоположба на Општината

4.2 Клима

Во Република Македонија се среќаваат два главни типа на клима - медитерански тип и континентален. Оттаму произлегуваат климатските карактеристики на ова подрачје, ладна и влажна зима, карактеристична за континенталното поднебје и суво и топло лето, кое одговара на медитеранското поднебје. Освен медитеранската и континенталната, во повисоките планински предели се чувствува и планинската клима која се одликува со кратки и свежи лета и со прилично студени и средно влажни зими, каде што врежите најчесто се во вид на снег.

Подрачјето во кое припаѓа предвидената инвестиција, се карактеризира со умерена континентална клима врз која е евидентно влијанието на медитеранската клима кое продира по течението на реката Вардар што е особено приметливо кога се зборува за врнежите, иако може да се зборува за наружено медитеранско климатско влијание бидејќи главниот максимум не е во есен туку во пролет и тоа во месец мај.

Средно годишната температура на воздухот за подрачјето на локацијата изнесува 13.6° C, додека пак средно зимската температура изнесува 3.2° C. Апсолутно минималната температура во овој дел изнесува -22° C. По месеци, од Октомври до Април е под нула, а под -10°C се јавува од Декември до Март. Средната годишна минимална температура во Велес и непосредната околина изнесува 7.9°C. Ова подрачје, во летниот дел од годината, се одликува со високи вредности на дневни максимални температури. Апсолутно максималната температура е 42° C, вредност повисока од 40° C се јавува еднаш на 4 години, а вредност повисока од 35° C, секоја година.

Овој висок топлотен режим во Велешко се манифестира и преку зголемената зачестеност на појава на летни тропски денови. Од аспект на средно месечните температури, најтопол е Јули со вредност од 24.7°C, а летни температури се јавуваат и во текот на месец Септември.

Режимот на ветровите во Велешкото подрачје е доста условен со орографската положба на терените. Тука преовладуваат северните ветрови со средна годишна зачестеност од 145%0, со средна годишна брзина од 2.4 m/s и максимална годишна брзина од 26.4 m/s. Северозападниот ветар е втор по зачестеност со 118%0, средно годишна брзина 3.1 m/s и максимална годишна брзина 26.4 m/s. Североисточниот ветар е трет со средногодишна зачестеност од 78%0, средно годишна брзина од 2.4 m/s и максимална брзина 26.4 m/s. Источниот јужниот и југо-западниот ветер се со средна годишна зачестеност од 45%0 до 33%0, а ветерот од западниот правец е со помала зачестеност од само 13%0. Интересно е да се наведе дека зачестеност на

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

тишините во ова подрачје е поголема одколку во другите делови на повардарието со средна годишна вредност од 447%0. Просечната годишна облачност изнесува 4.7 десетини, со максимум во јануари, средно 6.7 десетини и минимум во август, средно 2.1 десетини. Средно годишно има 111 ведри денови со максимум во август 19.6 и минимум во јануари 4.2 денови. Има 88 облачни денови со максимум во декември 14.1 и минимум во јули и август 1.4 денови.

Режимот на врнежите во Велешкото подрачје е под медитеранско климатско влијание, со поголема количина во ладниот, а помала во топлиот период од годината. Просечна годишна количина на атмосферски талог во Велес и непосредната околина изнесува 649 mm, а во поедини години годишните количини отстапуваат од просечните вредности во широки граници од 250 до 676 mm, така што разликата меѓу најсушната и најврнежливата година изнесува 426 mm. Меѓутоа, и вака малите количини се доста нерамномерно распоредени. Најсушни се јули, август и септември, во кои средната месечна количина изнесува од 23 до 27 mm. Најврнежливи месеци се мај, ноември и декември со средно месечна сума од 50 до 60 mm. По однос на деновите, тука годишно има 96 врнежливи денови, но во поедини години тие се движат во граници од 63 до 112.

Врнежите во ова подрачје се главно од дожд, но во зимските месеци се јавува и снег. Тука просечно се јавуваат 13 дена со снег, а во поедини години од 3 до 32 дена, кои се јавуваат од ноември до април, но главно се ограничени на трите зимски месеци. Годишно се јавуваат 23 денови со снежен покривач, а во поедини години се движи помеѓу 3 до 78 денови.

Максималната височина на снежниот покривач забележана во јануари 1963 година изнесува 93 cm.

Маглата во ова подрачје не честа појава и се јавува воглавно во ниските делови на речните долини, особено покрај вардар и тоа од септември до април, а особено во зимските месеци. Средно годишно се забележани 13 денови магла, но во некои години бројот на маглови денови се движел од 3 до 25.

Росата како појава се јавува преку целата година, но со најголема зачестеност се јавува во раната есен и доцната пролет. Средно годишно има 44 денови со роса.

Градот се јавува инцидентно и како појава прердизвикува големи штети во земјоделието, особено во лозарството и овоштарството.

Просечната годишна релативна влажност изнесува 68% со максимум во декември и јануари 82% и минимум во јули и август 54%.

4.3 Квалитет на воздухот на локацијата

Со почетокот на индустријализацијата, емисијата на загадувачки материји нагло се зголеми. Како резултат на брзиот рат на индустријата и патниот сообраќај, доаѓа до емисија на огромни количини загадувачки материји во воздухот при што придонесот на природните фактори како вулканските ерупции, шумските пожари и ерозијата, кон вкупните емисии се само 2%. Вака високиот степен на загадување има бојни негативни влијанина врз животната средина и здравјето на човекот.

Оценката на квалитетот на воздухот во Велес е направена врз основа на мерење на загадувачките супстанции сулфур двооксид, азот двооксид, јаглерод монооксид, озон и суспендирани честички со големина до 10 микрометри - ПМ10, кое се врши преку две автоматски мониторинг станици во рамките на Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух. Мерењето на чад и сулфур двооксид се врши мануелно на три мерни места од страна на ЗЗЗ - Велес и на две мерни места од УХМР.

Со оглед на тоа дека за предметната локација не постојат податоци од мерења за одредени загадувачки материји во воздухот, изработувачот на овој елаборат како референтни го зема оние од најблиските мерни места со напомена дека квалитетот на амбиентниот воздух на локацијата е далеку повисок од оној на мерните места, пред се заради оддалеченоста и отсуството на аерозагадувачи.

Загадувачки материји	Максимално дозволени концентрации	
	Поединечна	Среднодневна
Сулфур диоксид-SO₂	500 µg/m³	150 µg/m³
Чад	150 µg/m³	50 µg/m³
Азотен двооксид	85 µg/m³	85 µg/m³
Суспендирани честички		120 µg/m³
Озон - O₃		110 µg/m³
Јаглероден монооксид	3 mg/m³	1 mg/m³
Олово		0.0007 µg/m³
Инетрен прав		300 µg/m³

- **Сулфурен двооксид**

Добиените податоци од автоматските мониоринг станици, Велес 1 и Велес 2 покажуваат минимална концентрација на SO₂ од 8.824 µg/m³ Регистрирана во станица Велес 1 во јуни и максимална од 63,4 µg/m³ Регистрарана во станица Велес 2 во септември. Од податоците добиени од 333-Велес се гледа дека најниската концентрација на SO₂ регистрирана во мерно место “Биро за вработување” изнесува 14.48 µg/m³ во април, а максимална концентрација на SO₂ од 57.97µg/m³ во ноември е регистрирана во мерно место Нова Населба.

Според резултатите добиени од мерната мрежа на УХМР, средно месечните концентрации на сулфур двооксид се движат од минимална 13.51 µg/m³ во февруари, регистрирана во мерно место “Филтерна станица Велес” до максимална од 45.36 µg/m³ во февруари регистрирана во мерно место Собрание на Велес.

- **Азот двооксид**

Најниската концентрација на NO₂ во Р. Македонија во 2004 година е регистрирана во станицата Велес 1 и изнесува 5.676 µg/m³ во мај. Во станицата Велес 2, регистрирана е максимална концентрација на NO₂ од 30.45 µg/m³ во јуни.

- **Јаглероден моноксид**

Во 2004 година во станица Велес 1 измерена е минимална концентрација на CO од 0.513 µg/m³ во мај, додека во станица Велес 2 е измерена максимална концентрација на CO од 2.871 µg/m³ во септември.

- **Озон**

Изминатата година во Велес минимална концентрација на озон од 36.368 µg/m³ е регистрирана во станица Велес 1 во декември, а максимална од 100.4 µg/m³ во станица Велес 2 во мај.

- **Суспендирани честички ПМ10**

Минимална концентрација е забележана на ПМ10 од 19.66 µg/m³ е регистрирана во станица Велес 1 во мај, а максимална во ноември во станица Велес 2 и тоа 76.238 µg/m³.

- **Чад**

Според податоците добиени од 333 - Велес, минималната средномесечна концентрација на чад во текот на минатата година мерена на мерно место Тунел изнесува $9.93 \mu\text{g}/\text{m}^3$ во јуни. Максималната средномесечна концентрација на чад измерена на мерно место Биро за вработување изнесува $35.23 \mu\text{g}/\text{m}^3$ во декември. Според мерната мрежа на УХМР средно месечните концентрации се движат од минимална концентрација од $9.85 \mu\text{g}/\text{m}^3$ во март, до максимална концентрација од $46.98 \mu\text{g}/\text{m}^3$ во февруари во двете станици.

4.4 Геолошки и хидрогеолошки карактеристики на локацијата

Според својата положба во регионален смисол, локацијата на фармата и пошироката околина припаѓаат на геотектонската целина позната како Пелагонски хорст-антиклинориум, односно во неговата гранична зона со Вардарската геотектонска зона. Во рамките на оваа макроструктура се наоѓа и овој дел на Велешката Котлина или поточно Оризарскиот басен.

Во пошироката околина на локацијата, возвишенијата на југоисточниот обод на котлината се изградени од карпи на високо кристалести карпи-гнајсеви, кои имаат најшироко распространување во овој дел на масивот на Јакупица. Тие се јвуваат во вид на неправилни зони и маси, по боја се темносиви, среднозрнести и составени се од кварц, мусковит, фелдспати, епидот и сл., а на места мусковитот е заменет со биотит без одредена закономерност.

Целиот овој простор во геолошка смисла претставува поранешна речна тераса-плато изградено од влечниот нанос на Тополка, а тоа се разгранулирани чакали и песоци, составени од кварц, варовници, гајсеви, шкрилци и сл.

Од хидрогеолошки аспект овие седименти претставуваат средина со интергрануларна порозност. Од таму може да се констатира дека нивото на подземната вода во терасата е во функција на хидролошкиот режим на река Тополка.

4.5 Квалитет на површинските води на локацијата

Природните и вештачките водотеци, делниците на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води, чии води според намената и степенот на чистотата се распоредуваат во класи, согласно Уредбата за класификација на водите Службен Весник на Република Македонија бр.18/99, се делат на пет категории.

Во I категорија се распоредуваат водотеците чии води мораат да ги исполнуваат условите на I класа, во II категорија условите на II класа, во III категорија условите на III класа, во IV категорија условите на IV класа, а во V категорија се распоредуваат водотеците чии води мораат да ги исполнуваат условите на V класа.

Општина Велес ги опфаќа подрачјата на поголемите водотеци Бабуна, Тополка и Отавица, кои заеднички припаѓаат на сливот на реката Вардар. Годишниот просечен проток на Бабуна изнесува 4,65 м³/с, на Тополка 2,41 м³/с и на Отавица од 1,31 м³/с. Останатиот непосреден слив во реката Вардар од левата страна изнесува 1,31 м³/с, а од десната страна 0,3 м³/с. Просечниот годишен проток на реката Вардар кај водомерната станица кај градот Велес изнесува 83,1 м³/с.

- **Река „Бабуна“**

Реката Бабуна е прогласена за карактеристичен пејсаж од Советот на Општина Велес, но се соочува со узурпација на државно земјиште на нејзиното крајбрежје и диво изградени викенд куќи кои ја нарушуваат животната средина што претставува голем проблем во општината. Локалитетот „Пешти“ кој се наоѓа на реката Бабуна е живеалиште на белоглавиот орел кој е ендемичен вид и го нема на ниедно друго место на планетата, но се соочува со закана од целосно истребување. Друг ендемичен вид во регионот на општина Велес е и црниот штрк.

- **Езеро „Младост“**

Локалитетот се наоѓа покрај вештачката акумулација езеро “Младост”, северно од градот Велес, на земјиште кое е во сопственост на Република Македонија. Сообраќајниот пристап е преку асфалтиран локален пат од правец на Велес кој оди по брегот на езерото, минува низ браната и продолжува до автопатот Скопје-Велес. Во рамките на локалитетот постои асфалтиран пат кој го поврзува локалниот пат со комплексот на мотели.

Општина Велес како семиаридно подрачје има проблеми при обезбедување вода за населението, земјоделските стопанства и сточните фарми. Системите за водоснабдување користат води од главните водотеци, односно од реките Вардар,

Бабуна и Тополка, од езерото "Младост", како и води од подземни изворишта и чешми. Со завршувањето на браната „Лисиче“ се надминува проблемот за водоснабдување на општината.

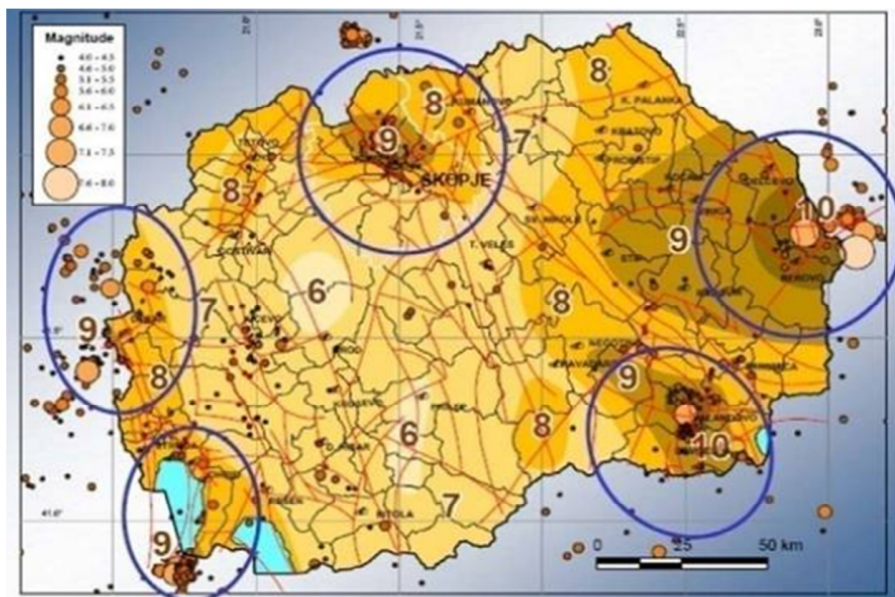
Геолошкиот состав, слабиот вегетациски покривен слој и неправилното користење на земјиштето предизвикале голем дел од општината да биде зафатен со ерозивни процеси. Вкупната годишна продукција на ерозивен нанос изнесува 688.000 м³. Ерозивните процеси предизвикуваат голема загуба на плодно земјиште, осиромашување на подлогата и појава на оголени, суви и ненаселени предели.

4.6 Сеизмолошки карактеристики на локацијата

Од регионално-сеизмотектонски аспект, локацијата не е подложна на чести и снажни земјотреси. Пресметаниот најдолгорочен степен на интензитет на земјотресите изнесува 9 степени по МКС. Сепак статичките параметри на објектите треба да се димензионираат така да се проектираат асеизмички и да се обезбеди неповредливост на истите и во евентуални услови на потреси со очекувани интензитети.

Ова го наведуваме заради фактот што во сезмички активните региони ефектите и последиците од земјотресите можат мошне сериозно да се рефлектираат врз одредени животни ресурси преку оштетувања на одредени инфраструктурни објекти, потенцијални генератори на загадувања и тн.

Во однос на сеизмолошката активност на теренот, општина Велес спаѓа во Вардарска сеизмогена зона, односно терени изложени на чести и силни земјотреси. Земјотресите потекнуваат како од оддалечени епицентрални жаришта (Пехчевско, Скопско и Валандовско) така и од локални епицентрални жаришта. Мала територијата на општината се карактеризира со сеизмолошка активност со јачина од VII според MCS, освен југо-источниот дел од Градско до Негорци, каде сеизмолошката активност се карактеризира со јачина до VIII по MKS.

Слика 7. Модел на сеизмички жаришни зони (земјотресни епицентри) во Р.Македонија
(Извор: Ј. Јаневски, 2004)

Според инженерско – геолошките карактеристики на тлото во планскиот опфат, истиот спаѓа во реон со средно поволни сеизмички услови – сеизмички слабо осетливи средини.

4.7 Педолошки карактеристики на локацијата

Тип на почва

Според педолошките анализи, почвата на локацијата спаѓа во Класата на неразвиени хидроморфни почви, односно почвен тип на алувијална почва (флувиосол). Локацијата се наѓа во втората, централна зона на оваа класа почва.

Тоа се современи речни наноси со слоеви. Процесите на педогенезата се многу слабо изразени поради младоста на наносите или поради тоа што седиментацијата преовладува над педогенезата. Тие постојано се обновуваат и подмладуваат со нови количини речни наноси. Овие почви не претставуваат само прост седимент, што служи како супстрат, во кој се појавува иницијална фаза во генезата на некои почви. тие уште при самото таложење покажуваат карактеристики на секоја почва, содржат хумус,

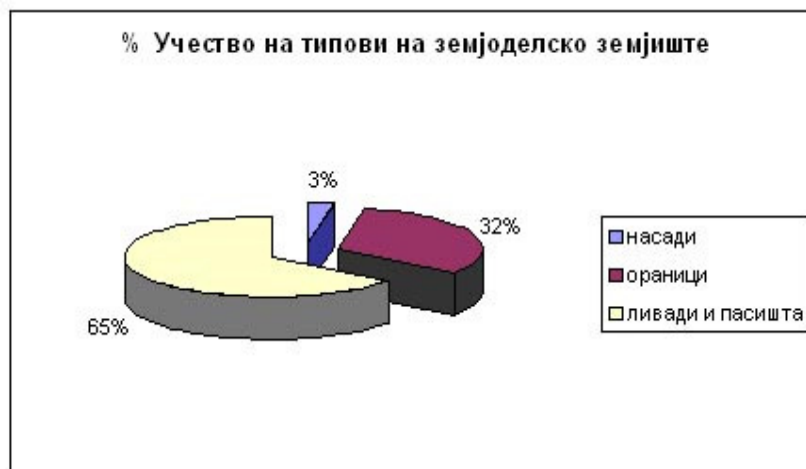
НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС

органоминерални комплекси, глиненни минерали и биогени елементи, понекогаш имаат структура и се одликуваат со плодност. Имаат двојно потекло, тие произлегуваат од почвите и од супстратите (реголитите) на речниот слив, што се еродирани и со речните води наталожени во алувијалните почвина речните тераси. Суспендираниот материјал што го носи Тополка, чии води одвреме на време се изливаат се таложи во плавните тераси. Поради тоа алувијалната почва покажува голема хетерогеност на своите својства, како по длабочина на профилот, така и во хоризонтален правец. Исто така оваа почва се карактеризира и со слоевитост при што слоевите немаат генетска врска еден со друг и се настанати независно еден од друг и во различно време. Колку се подлабоки, толку се и постари.

Почвата на локацијата се карактеризира со длабок физиолошки активен слој и со подземни води на 1-2 m како и поволен механички состав, поволен однос меѓу песокот и глината, што овозможува добар воден, воздушен и топлотен режим. Сето ова овозможува голема продуктивна способност на овие почви за земјоделско производство (заради доброто снабдување на растенијата со вода, храна и воздух, како и одлична микробна активност), особено за некои видови интензивно растително (градинарско, поделско или овоштарско) и сточарско производство.

Употреблива вредност на земјиштето

Вкупната земјоделска површина изнесува 1.071 км² или 69% од вкупната површина на општината во поранешен состав. Како земјоделско обработливо земјиште се третираат 370 км² или 34,5% од вкупната земјоделска површина, што претставува удел од 5,6% од вкупното обработливо земјоделско земјиште во државата. Земјоделските површини од еколошки аспект имаат поволна структура поради високото учество на ливади и пасиштата.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Број на индивидуални земјоделски стопанства	Вкупно расположлива површина на земјиштето ха	Користено земјоделско земјиште, ха				Број на одвоени делови на користено земјиште
		Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење на други	
4237	5591.18	5108.87	3858.73	1346.79	96.64	8092

Вкупно расположливо земјиште, користено земјоделско земјиште и број на одвоени делови на земјиштето во Велес

вкупно	Ораници, бавчи и куќни градини	ливади	пасишта	овоштарници	лозја	расадници
5108.87	3989.23	176.48	159.16	104.70	678.00	1.30

Површина на користеното земјоделско земјиште по категории во Велес (хектари)

Основни статистички податоци за земјоделството, сточарството и рибарството во индивидуалниот сектор во Македонија, во Велес (извор Државен завод за статистика Република Македонија, Попис на земјоделството, 2007)

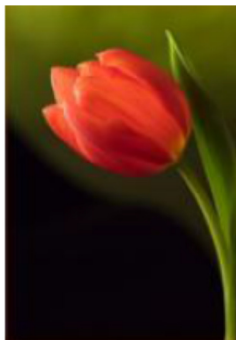
4.8 Биодиверзитет

Вегетацијата во овој регион главно е со субмедитерански топло- континентални карактеристики. Шумските заедници се претставени со листопадни шуми од даб (*Quercus*), особено дабот блаун (*Quercus pubescens*) кој е еден од доминантно застапените родови во шумите на ова подрачје; бука (*Fagus*); габер (*Caprinetum*) со посебна застапеност на белиот габер (*Caprinus orientalis*). Шумите во овој регион се многу деградирани и на места целосно уништени. Ливадските заедници се претсатвени со ксерофилни и ксероморфни растенија, виглавни треви од родовите *Stipa*, *Festuca*, *Poa* и др. Застапени се и едногодишни и повеќегодишни ефемерни растенија: *Tulipa*, *Valeriana Tuberosa*, *Crocus reticulatus*.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Crocus reticulatus

Лале (Tulipa)

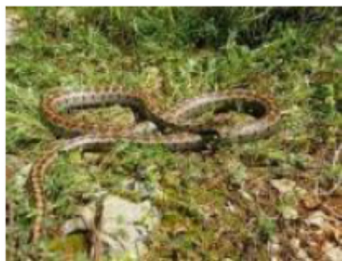

Valeriana Tuberosa

Фауната во велешкиот регион е претставена со следните видови: а) Цицачи: елен (*Cervus elaphus*), дива свиња (*Sus scrofa*), срна (*Capreolus capreolus*), кафеава мечка (*Ursus arctos*), лисица (*Vulpes vulpes*), полски зајак (*Lepus europaeus*), верверица (*Sciurus vulgaris*), еж (*Erinaceus europaeus*);

б) Птици: обичен глувчар (*Buteo buteo*), среден шарен клукајдрвец (*Dendrocopos medius*), пупунец (*Upupa epops*), ѓос (*Turdus merula*), елова сипка (*Parus ater*), сипка (*Parus caeruleus*), црвеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), планински клукајдрвец (*Dendrocopos leucotos*), тетреб (*Tetrao urogallus*);

в) Влечуги: зелен гуштер (*Lacerta viridis*), живороден гуштер (*Lacerta vivipera*), шумски гуштер (*Lacerta agilis*), змија шарка (*Vipera berus*), поскок (*Vipera ammodytes*), леопардов смок (*Elaphe situla*), шумска желка (*Testudo hermanni*);

леопардов смок (*Elaphe situla*)

шарен дождовник (*Salamandra salamandra*)

шумска желка (*Testudo hermanni*)

г) Водоземци: шарен дождовник (*Salamandra salamandra*), шумска жаба (*Rana agilis*), шумска крастава жаба (*Bufo vulgaris*), голема крастава жаба (*Bufo bufo*).

Континуираната емисија во воздухот, но и ресуспензија на исталожените токсични материи од милта на реката Вардар, претставуваат катастрофална закана за овој регион на подолг рок. Евидентен е општиот заклучок дека комплетниот регион на Велес се наоѓа под интензивно летално влијание од Топилницата за олово и цинк, со нагласени последици по севкупниот жив свет, а секако и по хуманата популација. Континуираната емисија во воздухот, но и ресуспензија на исталожените токсични материи од милта на реката Вардар, претставуваат катастрофална закана за овој регион на подолг рок. Евидентен е општиот заклучок дека комплетниот регион на Велес се наоѓа под интензивно летално влијание од Топилницата за олово и цинк, со нагласени последици по севкупниот жив свет, а секако и по хуманата популација.

4.9 Културно наследство

Во историските записи врежан како град што го создале пајонските племиња во римскиот период, Велес сеуште ги интригира научниците со артефактите од бројните археолошки локалитети, некои од нив стари 70.000 години.

Во Општина Велес постојат неколку локалитети кои говорат за животот на луѓето на ова подрачје низ милениумите. Најпознати се месноста Пешти со пештерата Макаровец стара од 70 000 – 10 000 п.н.е., локалитетите од железно време во селото Долно Оризари и село Иванковци, остатоците од градот Стоби кој изобилувал со монументални раскошни градби, театар, базилики, прекрасни мозаици и др. градби кои пленат со својата убавина и говорат за животот на нашите предци во античкиот период.

Коста Солев – Рацин (Кочо Рацин) - синонимот на Велес синтеза од емоции, разум, бит и космополитност, филозофот, револуционерот и поетот е првиот македонец кој збирката песни „Бели Мугри“ ја отпечатува на македонски јазик и ги поставува темелите на современата македонска литература и култура.

Спомен куќа на Коста Солев – Рацин - целосно реставрирана во 1962 година, во спомен куќата на Рацин денеска се наоѓаат негови оригинални ракописи и голем број други спомени за неговиот живот и дело.

Спомен куќа на Васил Главинов - Спомен куќата на првиот пропагатор на социјалистичките идеи во Македонија Васил Главинов, денес е музеј посветен на неговиот живот и дело. Куќата се смета за еден од најубавите белези на старата велешка архитектура.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Спомен куќа на Јордан Хаџи-Константинов Џинот - Куќата на еден од најзначајните македонски просветители и преродбеници Јордан Хаџи Константинов-Џинот е изградена на левата страна на реката Вардар, во велешкиот сокак. Поради специфичната староградска архитектура и историското значење на куќата на еден од најголемите преродбеници, Министерството за култура и Заводот за заштита на спомениците на културата оваа куќа ја прогласија за споменик на културата. Општина Велес тековно работи на реставрација на куќата која ќе биде претворена во спомен музеј посветен на животот и делото на Јордан Хаџи Константинов-Џинот

Градски саат- Изградена во првата половина на XVI век, кулата во централното градско подрачје служела како осматрачница за отоманските власти. Кон крајот на XVIII век, во периодот на преродбата во Велес, кулата била претворена во градски саат. Со својата специфична архитектура, оваа градба од камен со раскошен врв денес е неодминлив симбол на Велес, присутен и на грбот и знамето на градот.

Спомен костурница - Импозантниот споменик изграден во 1979 година веднаш над влезот во Велес, од неговата десна страна, е вечен дом на стотина велешки борци кои во втората светска војна загинаа за остварување на вековниот сон за слобода на македонскиот народ. На вкупна површина од 220 м², преку една композиција составена од пет слики, авторот ја насликал историјата на македонскиот народ од Илинденската епопеја преку социјалните превривања меѓу двете светски војни, периодот на народно ослободителната војна и сенародното востание, се до победата над фашистичкиот окупатор, повоената изградба на Македонија и слободата како врвна придобивка

Споменик на Гемиџиите - На левиот брег на реката Вардар, на уредено плато на кејот се издига споменикот посветен на Гемиџиите. Споменикот е поставен во чест на големиот јубилеј „100 години Илинденско востание - 100 години македонска државност“. Импозантниот споменик висок, претставува сплет од 12 зраци што ги симболизираат дванаесетмината Гемиџии, кои во предвечерјето на Илинденското востание ги извршија познатите Солунски атентати, во обид да го свртат вниманието на Европа кон македонското прашање. Крај споменикот е поставена плоча со имињата на гемиџиите на која е испишана нивната историска порака „Се архиме за Македонија“.

Споменик на Панко Брашнар - Со пропорционална фигура споменикот го отликува делото на големиот македонски револуционер и прв претседател на Президиумот на АСНОМ, Панко Брашнар. Идејата на скулптурата е да покажува повеќе фази од животот и делото на Панко Брашнар. На подрачјето на средновековен Велес еведентирани се (до сега) пет **сакрални објекти**, од кои до денес се сочувани три:

1. Манастирот „Св.Димитрија“ кој е сместен источно, во подножјето на ридот на кој е изградена средновековна тврдина или јужно од денешниот град.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Архитектурата говори дека датира од XIV век за време на турското владеење е уништен, за да биде повторно обновен кон средината на XIX век од Петар Здравев од Велес.

2. Црквата “Св.Никола” се наоѓа јужно од манастирот на стрмни падини во карпите непосредно под средновековната велешка тврдина. Се смета дека е живописна во почетокот на XIV век, денес е обновена.
3. Црквата “Св.Недела” се наоѓа во северозападниот дел на средновековниот град и нејзината позиција е доминантна. Во турскиот период е уништена, а денес е обновена.
4. Црквата “Св.Архангел” не е лоцирана и идентификувана, а му припаѓала на манастирот “Св.Архангели” од Призрен.
5. Внатре во велешката тврдина на највисоката позиција на акрополата, евидентирани се темели од еднокорабна црква сидана со малтер.

На предметната локација не се регистрирани вредности од овој аспект.

Доколку при реализација на планот се појави археолошко наоѓалиште, треба да се постапи во согласност со одредбите од чл. 65 од Законот за заштита на културното наследство (“Сл.Весник на РМ”, бр. 20/04 и 115/07).

5. ОПИС НА СЕГАШНАТА СОСТОЈБА СО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПЛАНСКИОТ ОПФАТ

5.1 Квалитет на амбиентен воздух

Основна карактеристика на природниот воздух е да не содржи токсични материи и прашина кои се штетни за човекот. Загадување на урбаната средина произлегува од присуство на производни погони, со несовремени технолошки процеси кои значајно ја загадуваат животната средина, во однос на воздухот, почвата и водата.

Ваквиот воздух изобилува со штетни гасови, тврди и течни материи, односно разни видови јагленоводи, сулфурни соединенија, олово, саѓи, различни метали и аеросоли.

5.2 Води

Природните и вештачките водотеци, делниците на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води, чии води според намената и степенот на чистотата се распоредуваат во класи, согласно Уредбата за калсификација на водите Службен Весник на Република Македонија број 18/99, се делат на пет категории.

Во I категорија се распоредуваат водотеците чии води мораат да ги исполнуваат условите на I класа, во II категорија условите на II класа, во III категорија условите на III класа, во IV категорија условите на IV класа, а во V категорија се распоредуваат водотеците чии води мораат да ги исполнуваат условите на V класа.

Фабриката за производство на масло која се наоѓа во централното градско подрачје, предизвикува органско загадување на водите на реката Вардар испуштајќи отпадни води. Комплексот за производство на вештачки ѓубрива, во моментот не е активен, меѓутоа предизвикува загадување на водите на реката Вардар преку депонијата за фосфорен гипс. Отпадните води од депонијата содржат многу големи концентрации на фосфор и флуор, поголеми за околу 1000 пати од концентрациите дозволени за води од III и IV категорија, како и високи концентрации на ураниум, кои изнесуваа близу 10mg/l.

Комуналните отпадни води од градот Велес непрочистени се испуштаат во реката Вардар. Во најголемите руралните населби е целосно или делумно изградена канализациона мрежа, но и во овој случај водите се слеваат во блиските водотеци. Дополнително загадување на водите се јавува и од отпадните води од фармите, шталите и несоодветното отстранување на отпадот.

Можноста за испуштање на отпадни води од Објектот во реципиенти е потполно **исклучена**, поради приклучокот на градската канализациона мрежа.

5.3 Управување со отпад

Во градот Велес за собирањето на отпадот се грижи комуналното претпријатие (ЈКП “Дервен” – Р.Е. Комунална хигиена). Комунална хигиена собира и транспортира отпад од индивидуалните станбени површни, корисните површини на правните лица до финално отстранување на отпадот во депонија.

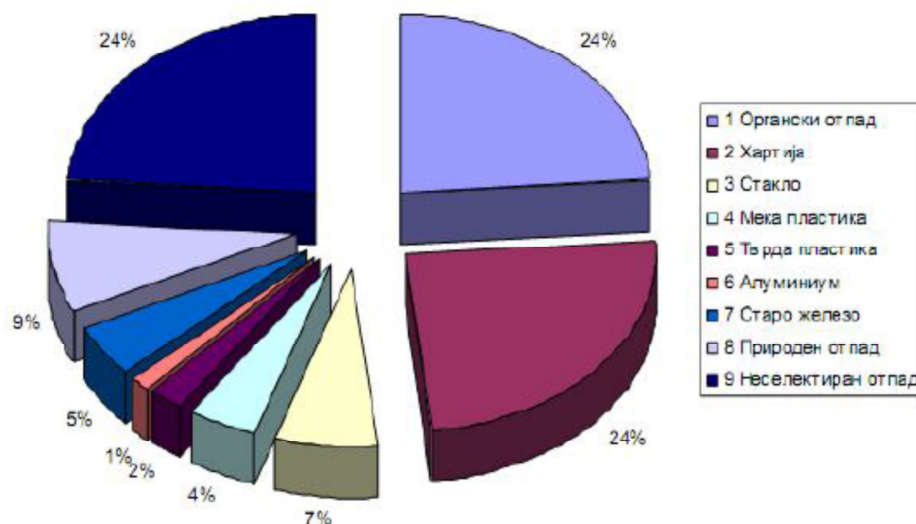
Организирано собирање на комуналниот отпад е застапено во градот Велес, населените места Башино Село, Дурутовец, Чолошево и Горно Оризари (вкупно 48 500 жители). Во сите останати рурални населби во општината нема организирано собирање и транспортирање на комуналниот отпад. Селектирање на отпадот не се врши освен металниот отпад кој се одделува од останатиот од

страна на граѓаните и индивидуалните собирачи. Во 2007 година започнат е пилот проект за селективно собирање на пет шишиња и амбалажа и беа поставени 50 канти за таа намена. Во општината се регистрирани 4 оператори кои вршат откуп, складирање и третман на: отпадни гуми, акумулатори, отпадна електрична и електронска опрема, искористени возила. Комуналниот отпад кој организирано се собира од градот Велес се носи на градската депонија која не ги исполнува стандардите за санитарна депонија, а се наоѓа на левиот брег на реката Вардар, 6 km североисточно од градот, веднаш до магистралниот пат Велес-Штип. Искористениот капацитет на депонијата изнесува 38 % и според моменталната динамика на отстранување на отпад истата би се користела и на редните 20 години. Инертниот отпад се депонира на депонијата за земја, шут и друг градежен материјал која е засебна депонија, во м.в. Две вдлабнатини во близина на градското подрачје.

Бидејќи геолошкиот состав на земјиштето под депонијата е слабо водопропустлив не дозволува создавање на поголеми подземни издани, поради што локацијата на депонијата може да се оцени како безбедна. Загадувањето на воздухот настанува и поради разнесување на честички од депонијата од ветер, како и од гасовите кои се создаваат во депонијата. Депонијата се препокрива со земја и нема услови за одведување на настанатите гасови и филтрат настанат од депониското тело. Настанатиот филтрат претставува опасност за загадување на реката Вардар и околното земјиште. Покрај оваа депонија, во општината се регистрирани и 23 дивни депонии, од кои **7 се во градот, а 16 се во руралните населби** и деловите каде не се покриени со услугите на ЈКП Дервен. Помалите места не се опфатени со организирано собирање на отпадот, па локалното население го фрла во близина на речните корита, суводолиците и други површини, па при дождови или надоаѓање на реките голем дел од овој отпад, преку локалните водотеци завршува во реките.

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Различните анализи на создадениот комунален отпад правени во рамките на различни проекти покажуваат дека вкупната количина на комунален отпад кој се собира во Општина Велес изнесува 20 000 тони годишно, околу 60 тони дневно или 1,2 kg/дневно од секој жител кој е опфатен со услугите на комуналното претпријатие и застапеност на фракции во комуналниот отпад претставен на Сликата.

Слика 2. Состав на комуналниот отпад во општината (Извор: ЛЕАП)

Индустрискиот отпад на територијата на општина Велес се собира и транспортира посебно, со идентификациони и транспортни формулари, се депонира на посебни локации за одделни фракции индустриски неопасен отпад во депонијата.

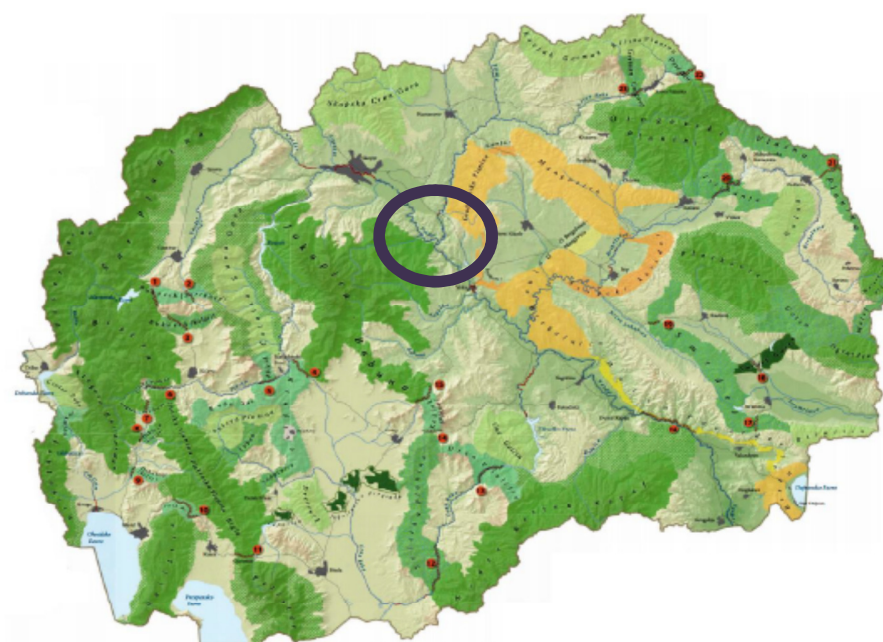
5.4 Карактеристики на предел

Најголемиот дел од земјиштето во Велешката Котлина се користи за земјоделски цели или е урбанизирано.

Загрозени флористички видови во велешкиот регион се: *Castanetum sativae macedonicum*, *Quercus-Carpinetum orientalis macedonicum*, видови што се загрозени на

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС

целата територија на Република Македонија, односно не постојат загрозени видови специфични само за овој регион.

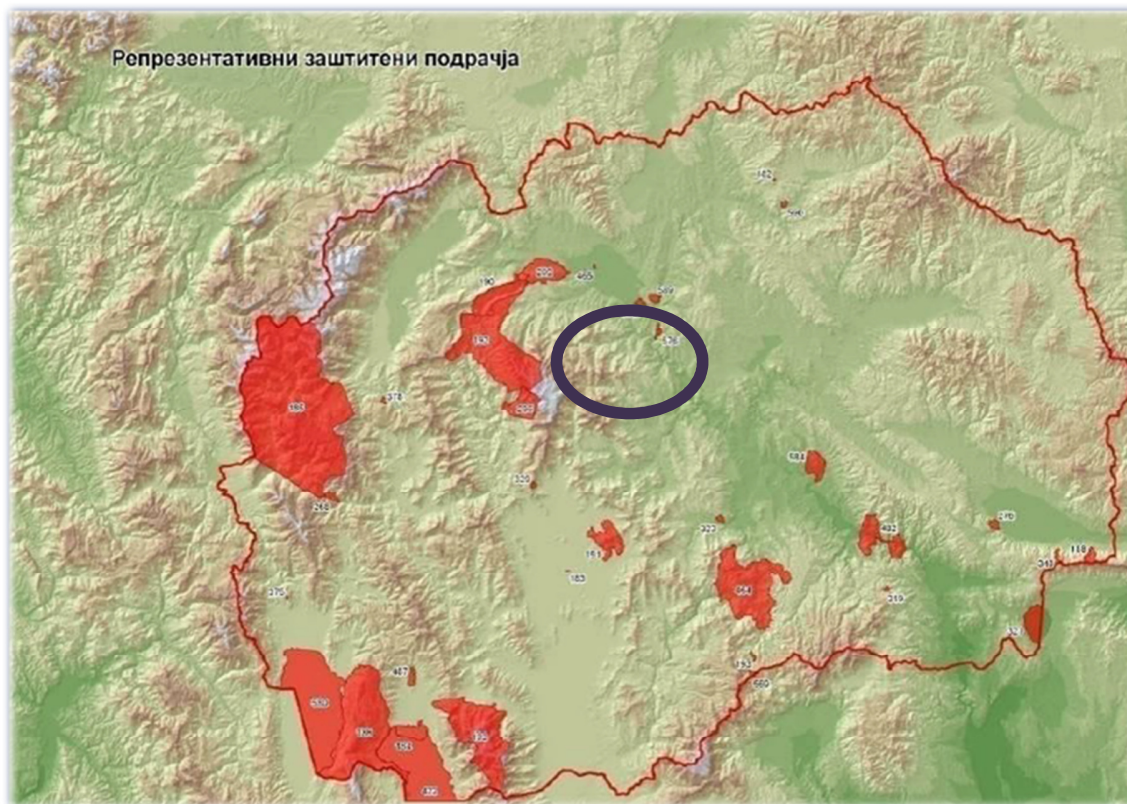

Слика 9 Национална еколошка мрежа² во Р. Македонија (МАК-НЕН) (Извор: МЕД)

Елементи на еколошката мрежа

Јадрово подрачје	Степско јадрово подрачје
Подрачје за ревитализација	Степско подрачје за ревитализација
Заштитен појас	Степски коридор
Линиски коридор	Потенцијално тесно грло
Пределски коридор	Рипариски коридор
Коридор со премини	Подрачје за ревитализација на рипарискиот коридор
Линиски степски коридор	

Слика 9. Национална еколошка мрежа МАК-НЕН (извор: МЕД 2011)

Слика 10. Заштитени подрачја во РМ (извор: МЖСПП)

5.5 Бучава

Бучава во животната средина е бучава предизвикана од несакан или штетен надворешен звук создаден од човековите активности којшто е наметнат од блиската средина и предизвикува непријатност и вознемирување, вклучувајќи ја и бучавата емитувана од превозни средства, патен, железнички и воздушен сообраќај и од места на индустриска активност. Непријатноста од бучава значи вознемиреност предизвикана од емисија на звук кој е чест и/или долготраен, создаден во определно време и место, а кој ги попречува или влијае на вообичаената активност и работа, концентрација, одморот и спиење на луѓето².

Како општи извори на бучава во животната средина се:

² Закон за заштита од бучава во животна средина ("Сл. Весник на РМ" бр. 79/07)

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- Индустриска, стопанска, занаетчиска или друга производна постројка или инсталација како и друга опрема
- Градежни активности
- Главен пат – патна, прекуводна и железничка инфраструктура
- Аеродром или хелидром место за полетување и слетување
- Полигон за потребите на заштита и спасување
- Улична инфраструктура
- Затворен или отворен паркинг
- Градби за домување и престој на луѓе
- Градби за спортски или други јавни приредби
- Објект во кој се употребуваат звучни уреди
- Апарати за домаќинството
- Автодроми, забавни паркови, спортски стрелишта, крајбрежни рекреативни локации и слични постројки за забава
- Отворено или прекриено градилиште
- Како и други извори на бучава од кои се создава бучава поголема од пропишаната.

Граничните вредности за нивото на бучавата надвор од урбанизирани локации изнесуваат:

Табела 11 Граничните вредности за нивото на бучавата надвор од урбанизирани локации

Видови реони	Ниво на бучава изразено во dBA		
	Lд	Lв	Lн
Реони изложени на интензивен патен сообраќај	60	55	50
Реони изложени на интензивен железнички сообраќај	65	60	55
Реони изложени на авионски сообраќај	65	65	55
Реони со интензивна индустриска активност	70	70	70
Тивки реони надвор од агломерациите	40	35	35

Извор: Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животна средина (“Сл. Весник на РМ“ бр. 147/08)

6. ГЛАВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

Генералната цел на Урбанистичката планска документација е да обезбеди реално, економски издржано и еколошки квалитетно и решение согласно карактерот и намената на просторот, преку реализација на следните цели:

- рационално користење на земјиштето
- максимално вклопување на инфраструктурата и градбите во околината
- оформување препознатлива амбиентална целина
- почитување и заштита на правото на човекот на работа
- почитување и надградување на пејзажните вредности
- оформување културен пејзаж
- почитување и валоризација на културното и градителско наследство
- подигање на хуманоста на/во просторот и непречено движење на хендикепираните лица
- вградување мерки за заштита на животната средина и природното наследство
- вградување мерки за заштита и спасување
- почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето

Има крајна цел да ги даде општите и посебните услови за градење и насоките за изработка на Архитектонско-Урбанистички проект за специфична наменска употреба на земјиштето за секоја градежна парцела и посебно да ги утврди параметрите за изработка на основните проекти за градбите и на инфраструктурата.

7. СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ

При реализација на Планскиот документ за **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** се разгледува и опцијата без да се спроведе (business as usual-BAU).

Од анализата на постојната состојба се констатира дека локацијата претставува делумно изградено земјиште со градби со намена Г2 – Лесна индустрија.

Во опфатот на **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** постојат вкупно 69 парцели со површина од 216.493 м², од кои дел се изградени со индустриски објекти, додека дел се неизградени. Градбите зафаќаат површина од 6.554 м². Процентот на изграденост во рамките на блокот изнесува 3.0 %, а коефициентот на искористеност $k=0.06$.

Површината на парцелите со индустриски објекти изнесува 57.707 м².

Површината на неизградените парцели изнесува 150.174 м².

Површината на сообраќајната инфраструктура (улици) изнесува 8 612 м².

Површината на планскиот опфат изнесува 216 493 м² односно 21.65 ха.

Дел од постојните објекти изградени се со добра поставеност во однос на теренот и меѓусебе. Објектите се изведени во скелетен и масивен систем на градба, со катност П, П+1.

Во случај на неспроведување на Деталниот урбанистички план се очекуваат следниве состојби:

- Подрачјето кое е во рамките на планскиот опфат и понатаму ќе претставува рурална средина со отсуство на долгорочен просторен и равномерен развој, во смисла на неискористување на можностите,
- Исто така, предностите кои ги нуди локалитетот за лесен и брз пристап до останатите делови од Општините и Републиката ќе останат неискористени за развој на нови капацитети со комерцијална и услужна дејност,
- Неизградбата на двете акумулации за вода ќе се оневозможи решавањето на проблемот со водоснабдување. Покрај тоа, ќе се оневозможи квалитетно снабдување со вода, особено во летниот период,
- Отсуство на финансиски вложувања што доведува до слаб социо-економски развој,
- Стагнација на трендот за зголемување на вработеноста.

- Стагнација на нивото на животен стандард на локалното население,
- Можност за појава на неконтролирана изградба на стопански објекти и со несоодветни дејности, што може да доведе до нарушување на квалитетот на медиумите на животната средина и загрозување на човековото здравје,
- Пределската и биолошката разновидност, која на самата локација се карактеризира со слаба изобилност (непосредното окружување претставува големи со каменести форми и ливадски површини со слаба застапеност на трева поради ситната каменеста структура на почвата), ќе останат непроменети.

8.1 Компатибилност на целите на планскиот документ

Планските решенија во **Детален урбанистички план УЕ1 УБЗ, општина Велес**, се базираат на планските определби утврдени со Просторниот план на Република Македонија за развој на туризмот и угостителството со кои се предвидува активирање на нови подрачја со доминантни туристички вредности, со цел унапредување на локалната економија и динамизирање на вкупниот економски развој на Република Македонија применувајќи ги стандардите за одржливиот развој и заштита на животната средина.

Активирањето на овој простор ќе овозможи развој на повеќе дејности кои ќе продуцираат економски ефекти не само во областа на туризмот и угостителството, туку и во останатите дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, јавните функции и др.

Меѓусебната компатибилност на целите на планскиот документ се идентификувани користејќи Матрица на компатибилност како алатка при Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина. Пополнетата Матрица за компатибилност за главната цел и поединечните цели на ДУП се дадени во Табелата.

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Цели	Да се овозможат услови за санација и ревитализација на просторот	Да се изврши озеленување на целиот простор што ќе претставува мерка која ќе овозможи прочистување од штетните наталожувања во почвата, спречување на разнесувањето на загадувачките материји во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес	Озеленувањето да се изврши со соодветни дрвенести и грмушести растенија со кои ќе се обезбеди ефикасно и долгорочно отстранување на кумулативните ефекти од историското загадување
Да се овозможат услови за санација и ревитализација на просторот		√	√
Да се изврши озеленување на целиот простор што ќе претставува мерка која ќе овозможи прочистување од штетните наталожувања во почвата, спречување на разнесувањето на загадувачките материји во предметниот опфат и пошироката околина на градот Велес	√		√
Озеленувањето да се изврши со соодветни дрвенести и грмушести растенија со кои ќе се обезбеди ефикасно и долгорочно отстранување на кумулативните ефекти од историското загадување	√	√	

Легенда

- √ - двете цели се поддржуваат меѓусебно
- X- двете цели имаат конфликт меѓусебно
- - нема значителна врска меѓу целите
- ? - условите за меѓу зависноста се недоволно познати

Се гледа големата усогласеност меѓу целите на предметната локација можноста за ревитализација на локацијата ќе ја унапреди состојбата со животната средина.

Се очекува позитивен кумулативен ефект од реализацијата на овие компатибилни цели врз здравствената состојба на населението, помал број на отсуства од работа и помалку трошоци за здравствено осигурување.

Бидејќи со планскиот документ се планира намена на просторот во класа на намена Г2 /Г3/Г4 (лесна индустрија) и Д2 (заштитно зеленило), севкупните влијанија кои би настанале врз сите медиуми на животната средина се позитивни и долгорочно би се одразиле врз здравствената состојба на населението во Општина Велес, а со тоа и квалитетот на живеење во град Велес и неговата околина. Како составен дел од Извештајот за стратедиска оцена ќе биде даден преглед на целите на заштитата на животната средина и здравјето на населението на град Велес и целиот регион и дали тие цели се компатибилни со целите на ново планираното планско решение за просторот.

Непосредниот ефект кој ќе произлезе со реализацијата на предложената Урбанистичко планска документација ќе се рефлектира врз зголемено ангажирање на расположливата работна сила преку нови вработувања во дејностите предвидени со планските содржини, односно позитивен кумулативен ефект врз социо - економската компонента, и интегрирана заштита на животната средина, кој се одсликува преку:

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- Социјална, економска и просторна кохезија помеѓу урбаните и руралните општини во рамки на регионот, со оптимално користење на неговите специфични особености;
- Реализација на целите за заштита на животна средина релевантни за планскиот документ, преку примена на мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:
- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, одстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на компонентите на биолошката и пределската разновидност;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

Треба да се има во предвид дека целите на планскиот документ за економски развој, изградба на ДУП во еден дел може да биде во конфликт со животната средина и тоа би било изразено преку краткорочни негативни влијанија во фазата на изградба (аерозагадување, бучава, создавање на отпад) и долгорочно трајна промена на дел од пределските карактеристики. Од друга страна во никој случај не смее да се игнорира фактот дека ќе се спречи бесправната градба на станбени објекти што е случај во непосредната околина на планскиот опфат на ДУП, што директно ќе влијае врз подобрување на квалитетот на водата и намалување на количините на неправилно одложен отпад.

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

Поради ова во ДУП се предложени мерки за заштита на медиумите од емисија на отпадни материи, од емисија на бучава, генерирање на отпад, различни непогоди и хаварији. Како составен дел на Извештајот за стратедиска оцена се презентирани дополнителни мерки за спречување, намалување или ублажување на негативните влијанија врз животната средина од реализацијата на целите на планскиот документ.

8.2 Поврзаност со други стратедиски плански документи

Целите на политиката за заштита и унапредување на животната средина мора да се интегрираат во сите развојни, стратедиски, плански и програмски документи кои ги донесуваат органите на државната власт и органите на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, за да се обезбеди висок степен на заштита на животната средина и на животот и здравјето на луѓето, земајќи ги во предвид Начелото на висок степен на заштита и на интегрираност³.

Стратедиска оцена на влијание врз животна средина се спроведува на планови, програми и плански документи а што би можеле да имаат влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето, а со цел да се обезбеди:

- последиците по животната средина да бидат предвидени пред усвојување на планските документи од страна на државните или органите на локалната самоуправа.
- јавноста да го даде своето мислење за планскиот документ и
- резултатите од консултациите и учеството на јавноста да се земат во предвид во постапката за усвојување на планскиот документ

Цел на Стратедиската оцена на влијание врз животна средина при просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес кој овозможува да се постигне висок стандард во однос на: површините, квалитетот на градби, употреба на најсовремени висококвалитетни природни и еколошки материјали, поголеми естетски вредности, соодветни инсталации, обезбедување на сите сообраќајни услови за проточност и безбедност на сообраќајот и комплексно решавање на сообраќајот во мирување, како и поврзување со инфраструктурните системи и можност за реализација на нови системи а во исто време да обезбеди заштита и унапредување на животната средина и природата.

³ Член 6, 7 – Закон за животна средина

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Планскиот опфат досега не е урбанизиран и третиран со друга планска документација. Насоките за урбанизација на планот произлегуваат од Просторниот План на РМ чии насоки се земени во предвид при изработката на Условите за планирање за **Детален урбанистички план УЕ1 УЕ3, општина Велес**.

Имплементацијата на планската документација ќе биде во корелација со локалните, регионалните, националните и меѓународни документи со цел да бидат постигнати целите и нивните барања.

Извештајот е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природа во Република Македонија:

Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина – подзаконски акти

- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Службен весник на РМ“ бр.147/08 и бр.45/11),
- Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Службен весник на РМ“ бр.153/07 и бр.45/11),
- Уредба за содржината на извештајот за стратегиската оцена на животната средина („Службен весник на РМ“ бр.153/07),
- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Службен весник на РМ“ бр.144/07),
- Правилник за составот на комисијата и начинот на нејзината работа, програмата и начинот на полагање на стручниот испит, висината на надоместокот за полагање на стручниот испит и на надоместокот за воспоставување и одржување на листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина и начинот на стекнување и губење на статусот на експерт за стратегиска оцена на животната средина, као и начинот и постапката за вклучување и исклучување од листата на експерти („Службен весник на РМ“ бр.129/07),
- Правилник за начинот на спроведување на прекугранични консултации („Службен весник на РМ“ бр.110/10),

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- Правилник за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување односно неспроведување на стратегиска оцена („Службен весник на РМ“ бр.122/11).

Закон за животната средина („Службен весник на РМ“ бр.53/05, бр.81/05, бр.24/07, бр.159/08, бр.83/09, бр.48/10, бр.124/10, бр.51/11, бр.123/12, бр.93/13 и 42/14)

Закон за заштита на природата („Службен весник на РМ“ бр. 67/04, бр. 14/06 бр.84/07, бр.35/10, бр.47/11, бр.148/11, бр.59/12, бр.13/13)

Закон за заштита од бучава во животната средина („Службен весник на РМ“ бр.79/07)

Закон за управување со отпад - пречистен текст („Службен весник на РМ“ бр.09/11 и бр.123/12)

Закон за квалитетот на амбиентниот воздух - пречистен текст („Службен весник на РМ“, бр.100/12)

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на РМ“ бр.51/05),

Закон за водите („Службен весник на РМ“ бр.87/08, бр.06/09, бр.161/09, бр.83/10, бр.51/11, бр. 44/12 и бр. 23/13)

Закон за процена („Службен весник на РМ“ бр.51/05, бр.115/10, 158/11, бр.185/11 и бр.64/12),

Останата законска регулатива:

- Трет национален план за климатски промени (2013 година);
- Национална стратегија за механизмот за чист развој за првиот период на обврски според протоколот од Кјото (2008 – 2020 година);
- Комуникациска стратегија и акциски план за климатски промени (2013 година);
- Стратегија за развој на енергетиката во РМ за периодот 2008-2020 со визија до 2030 година;
- Национална стратегија за енергетска ефикасност во Република Македонија за периодот 2010 - 2020 година;

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- Национална програма за енергетска ефикасност во јавните згради во Република Македонија, 2012-2018;
- Стратегија за обновливи извори на енергија во Македонија за периодот 2010 - 2020 година;
- Национална стратегија за земјоделство и рурален развој (2007-2013 година);
- Национална програма за земјоделство и рурален развој, (2013-2017 година);
- Национална стратегија за одржлив развој, (2009-2030 година);
- Национална стратегија за одржлив развој на шумарството во РМ, (2006 година);
- Национална стратегија за управување со отпад, (2008-2020 година);
- Национален План за управување со отпад, (2009-2015 година);
- Национална Стратегија за управување со води (2012-2042 година);
- Национална стратегија за биолошка разновидност, (2004-2008 година);
- Национална Стратегија за развој на туризмот, (2012-2018 година);
- Национална транспортна стратегија, (2007-2017 година);
- Втор Национален Еколошки Акционен План на РМ, (2005-2015 година);
- Стратегија за демографски развој на РМ, (2008-2015 година);
- Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008 година);
- Национален здравствено-еколошки акционен план (НЗЕАП), (1999 година);
- Национална стратегија за приспособување на здравствениот сектор кон климатските промени (NHSAS) (2011 - 2015 година);
- Национална Стратегија за инвестиции во животната средина (2009-2013 година);
- Национален план за заштита на амбиентниот воздух во Република Македонија (2013 – 2018 година);
- Стратегија за мониторинг на животната средина (2004 година);
- Стратегија за комуникација во животната средина (2003 година);
- Стратегија за подигање на јавната свест за животната средина (2003 година);
- Стратегија за управување со податоци за животната средина (2004 година);
- План за управување со отпад од електрична и електронска опрема во Република Македонија со физибилити студија за период (2013 – 2020 година);

**НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА
ВЕЛЕС**

- Национален Акционен план за ратификација и спроведување на Протоколот за тешки метали, Протоколот за POPs и Гетебуршкиот протокол кон Конвенција за далекусежно прекугранично загадување на воздухот (2010 година)

Реализацијата на просторното планирање и уредување на просторот ја наметнува потребата од интерактивно планирање, односно поврзување на различните области на живеење и делување на човекот и околината. Исто така целите на планските документи имаат директни или индиректни врски со други стратешки документи како на локално, така и на национално ниво.

Комплексноста на просторното планирање наметнува интеракција со различните сфери на живеење и делување на човекот и природата и се јавуваат директни и индиректни врски на планскиот документ со други стратешки документи. Идентификувани се релации на усогласеност на целите на документот со целите на релевантните плански документи прикажани на локално, национално и глобално ниво се исто така анализирани од страна на експертот и прегледот и главните заклучоци се дадени во Табелата подолу.

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Табела 1. Компаративна матрица на целите меѓу планските документи

Плански документ	Цели на планскиот документ/цели на заштита на животната средина	Компатибилност
Локален Еколошки Акционен План на Велес	При разгледување на состојбата со животната средина, овде е земен во предвид и урбаниот развој, односно конкретната цел - Подобрување на состојбата со планска документација и активност, која се однесува на изработка на ДУП-ови	Директна врска на активноста со целите на планската програма на општината.
Трет национален извештај за климатски промени кон рамковната конвенција на ОН (2013)	Заштита на биодиверзитетот, културното наследство, транспортот, енергетската ефикасност , земјоделството, туризмот, здравјето, водните ресурси, инвентаризација на емисии на стакленички гасови, проценка на ранливост, мерки за ублажување на емисиите на стакленички гасови, планови за адаптација кон климатските промени	Стратешкиот документ е во целост компатибилен со одредбите на Третиот национален извештај за климатски промени.
ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА ВАРДАРСКИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН (2009 – 2014)	- Подобрување на квалитетот на планирањето и управувањето со животната средина; - Санација на последиците од загадувањето на животната средина предизвикани во Минатото; - Рационално и ефикасно искористување на	Стратешкиот документ е во целост компатибилен со целите

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

	расположивите природни ресурси.	
Стратегија и акционен план за заштита на биолошката разновидност на Република Македонија (2004 – 2014)	Стратегијата ги објаснува целите и задачите на заштитата на биолошката разновидност и го дефинира интегрираниот пристап во заштитата и одржливото користење на компонентите на биолошката разновидност.	Стратешкиот документ е во целост компатибилен со главните цели на оваа Стратегија, бидејќи се залага за заштита и унапредување на животната средина преку мерки за одржливо користење на природните расположливи ресурси.
Национална стратегија за одржлив развој (2009 – 2030)	Некои од целите на оваа Стратегијата се насочени кон: - поголема употреба на природен гас и обновливи енергетски извори. - промовирање на основни мерки за штедење на енергијата во домаќинствата и јавните објектите кои вклучуваат: подобрување на изолацијата (надворешните сидови, подови и покриви), енергетски ефикасно осветлување и др. -поинтензивна употреба на јавен транспорт со промоција на еколошки возен парк, подобрување на квалитетот на горивото и користење на биогориво (одржлив транспорт); -користење на биомаса-системи на согорување и горење на биомасата;	Целите се во директна врска со приоритетите на оваа стратегија (одржлив транспорт).

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

	-системи на комбинирано производство на енергија и топлина; -користење на животинското ѓубриво; -садење на житарици за енергетски цели; -користење на геотермална енергија за затоплување; -користење на потенцијалот на ветерот за производство на енергија.	
--	---	--

9. ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Анализа на можните и веројатни влијанија при имплементација на планскиот документ врз медиумите и областите на животната средина, а кои се карактеризираат како влијанија со позитивен ефект врз животната средина и влијанија кои предизвикуваат негативни ефекти врз нејзините медиуми и области се спроведува при изготвувањето на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина.

Со имплементацијата на **Детален Урбанистички План УЕ1 УЕ3, општина Велес** и влијанието на користење на природните богатства и местоположбата се очекуваат позитивни влијанија врз социо-економскиот развој на општина Велес.

Тоа дополнително ќе допринесе за подобрување на условите за развој на комерцијални, трговски и угостителски дејности, отворање на нови работни места, зајакнување на бизнис климата, зголемување на стапката на економски раст и зголемување на нивото на животен стандард.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема во предвид генералните влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина, истовремено со влијанијата врз социо-економските параметри во Општината. Анализата подразбира разгледување на влијанијата на планскиот документ како целина и во поширок обем, од глобален, стратегиски аспект, без при тоа, да се разгледуваат поединечните проектни содржини опфатени со планот.

За поединечните проекти, во подоцнежната фаза на имплементација на урбанистичкиот план, за секој поодделно ќе се изработува оцена на нивното влијание врз животната средина и тоа за фаза на изградба, оперативна или фаза на експлоатација и постоперативна фаза, односно завршување на работниот век.

9.1 Влијание врз населението и здравјето на луѓето

Со имплементација на планскиот документ се очекуваат позитивни долгорочни влијанија врз демографскиот развој на населението од околината со намалување на миграцијата село-град и зголемување на животниот стандард на населението.

Во однос на влијанието врз човековото здравје не се очекуваат негативни влијанија имајќи ја во предвид предвидената класа на намена - времено сместување, мали комерцијални и деловни единици која не спаѓа во групата на значајни загадувачи на животната средина.

Исто така треба да се има во предвид дека во рамките на планскиот опфат и во непосредната околина нема населени места, а планираното заштитно зеленило во значителна мера ќе ги ублажи влијанијата предизвикани од работата на комерцијалните и деловни единици. Позитивно влијание врз населението и човековото здравје ќе има класата на намена – спорт и рекреација.

Во прилог на заштитата на животната средина и човековото здравје одат и предвидената класа на намена Д2 со плански решенија во смисла на: обезбедување на дрвореди и друго зеленило и богато хортикултурно уредување на комплексот и сообраќајниците. Исто така, со предвидените водни акумулации, посебни водоводни и канализациони мрежи и пречистителната станица за третман на отпадните води, како и организирано управување со отпадот, можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се сведе на минимум, а со самото тоа и можноста за загрозување на човековото здравје.

Во текот на изградбата на поединечните деловни и инфраструктурни објекти, предвидени со овој урбанистички план, се очекуваат времени и локални влијанија во смисла на директни афектирања врз човековото здравје, како резултат на појавата на бучава, вибрации, емисии во воздухот од возилата, прашина итн. Нивниот интензитет и обем детално ќе биде анализиран со изработка на соодветните студии за оцена на влијанието на проектите врз животната средина и елаборатите за заштита на животната средина.

9.2 Влијание врз квалитетот на воздухот

При имплементацијата на не се очекуваат значителни негативни влијанија врз квалитетот на воздухот заради видот, природата и соодветноста на планираните дејности. Овие дејности не се во групата на директни и големи загадувачи на животната средина и човековото здравје.

Поголемо влијание се очекува да се јави во вид на прашина и емисии од загадувачки материји во воздухот како резултат на градежни активности при изведбата на планирани содржини предвидени со овој план, како и при изведбата на планираните пристапни патишта.

Со изградба на предвидените содржини, во фаза на користење се очекува да се зголеми бројот на посетители во летниот период, што ќе предизвика зголемено ниво на емисии на издувни гасови од мобилните извори во воздухот.

Мора да се нагласи дека во оваа фаза не можат да се утврдат детално влијанијата врз животната средина, туку тоа ќе се изврши со помош на студиите/елаборатите за влијанијата врз животната средина за секој објект поединечно.

9.3 Влијание врз климатските промени

При реализацијата на **Детален Урбанистички План УЕ1 УЕ3, општина Велес** се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на климата или климатски промени во поширокиот регион. Дејноста не спаѓа во групата на големи и директни загадувачи на животната средина, а имајќи ја во предвид намената на класи за овој плански опфат не се очекуваат согорувачки процеси.

Во рамките на проектот се подготви првата интегрирана оценка на ранливоста во повеќе сектори, како и на можностите за адаптација на климатските промени, особено фокусирајќи се на водните ресурси, земјоделството, здравството и намалувањето на ризикот од катастрофи во Југоисточниот плански регион на Република Македонија. Заедно со Министерството за образование и наука, проектната канцеларија на проектот за подготовка на Третиот национален план воспостави тесна соработка со Заедничкиот истражувачки центар на Европската Комисија во Испра, Италија. Заедничкиот истражувачки центар изработи иновативна рамка за биофизичко моделирање (BioMA) која овозможува подготвување на симулации за влијанието на климатските промени на земјоделството. Се искористија овие податоци за да се оцени ранливоста на земјоделството во Југоисточниот плански регион. За оваа оценка на ранливоста во секторот земјоделство како и за анализа на алтернативните стратегии за адаптација беше избран овој регион бидејќи тој беше идентификуван **како еден од најранливите** во однос на негативните влијанија на климатските промени.

Значителна закана за *биолошката разновидност* во земјата во однос на затоплувањето на климата и предвиденото намалување на врнежите е опасноста од тоа да исчезнат видови од рефугиумите и високопланинските појаси. Овие рефугиуми се многу важни за биолошката разновидност на Република Македонија, поради неверојатното богатство со видови, особено ендемични и реликтни видови, кои нашле засолниште како реакција на климатските промени во претходните епохи.

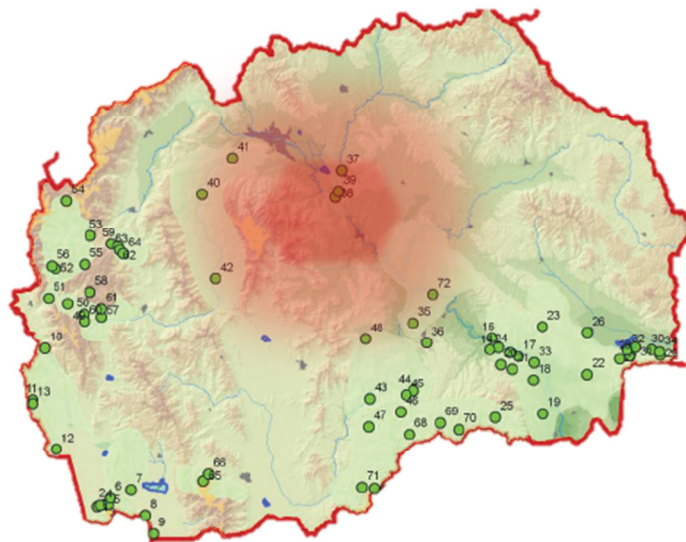
Оцената на биолошката разновидност главно се засноваше на моделирањето на живеалиштата и видовите, но како важен пристап беше користена експертската процена за да се надмине проблемот со недостиг на податоци и мониторинг на биолошката разновидност. Сите расположливи податоци за климатските параметри беа земени предвид при оцената. Malcolm et al. (1998) даваат сеопфатен прирачник за методите кои можат да се користат на различни еколошки нивоа за оценка на влијанијата врз биолошката разновидност. Овие насоки се следеа за структурирање на претставувањето на постоечките методи за видови, заедници, екосистеми, рефугиуми, биоми и предели.

Во Третиот Национален План за климатски промени (2013) се идентификувани вкупно 18 живеалишта кои можат да бидат засегнати од климатските промени, како и 58 ранливи

растителни видови. Во студијата за секторот биолошката разновидност претставени се вкупно 224 ранливи животински видови.

На сликата се гледа дека на предметната локација има подрачја (и екосистеми) кои ќе бидат загрозувани поради климатските промени, поради што е потребно да се следат смерниците – акции за ублажување и адаптација дадени во ТНП.

Слика 12. Карта на подрачја во Р.Македонија кои се чувствителни на климатските промени (извор: Трет Национален План за климатски промени на РМ, 2013)

9.4 Влијание на бучавата

Интензитетот на бучавата со реализацијата на **Детален Урбанистички План УЕ1 УЕ3, општина Велес** ќе биде зголемен во фазата на подготвителни работи и изведбени активности на содржини планирани и предвидени со овој план.

Во фаза на користење се очекува значително ниво на бучава, а таа ќе биде емитувана од зголемениот број на посетители и туристички групи и зголемена фреквенција на возила. Не се очекува некое поголемо ниво на бучава од поединечните објекти.

Нивото на бучава ќе се одреди при изградба на секој објект поединечно и ќе се презентира во студиите/елaborатите за оценка на влијанијата врз животната средина.

Според правилниците во законската регулатива односно Законот за заштита од бучава (“Службен весник на РМ“, бр.79/2007), Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина (“Службен весник на РМ“, бр.147/2008) и Правилник за локациите на мерните станици и мерните места (“Сл.Весник“ на РМ, бр.120/2008) **Детален Урбанистички План УЕ1 УЕ3, општина Велес** е подрачје на тивок реон надвор од урбанизирана средина каде што предвидени дејности се -рекреација и одмор и дозволена гранична вредност на бучава преку ден е **40 dB**.

9.5 Влијание врз квалитет на води

Во границите на планскиот опфат се предвидува изградба на две водоснабдителни мрежи: за санитарна и за техничка вода како и изградба на сепаратиска канализациска мрежа - фекална и атмосферска.

Бидејќи се работи за Блок кој е изграден, што значи на тој простор има делумно изведена водоводна и канализациона мрежа која представува дел од зацртаната основна мрежа. Се предвидува дооформување на истата.

9.6 Влијанија врз почви

Имплементацијата на **Детален Урбанистички План УЕ1 УЕ3, општина Велес** може во значајна мерка да предизвика појава на негативни влијанија врз почвата, што особено може да дојде до израз при несоодветното управување со отпадните води и со генерираниот отпад. Во фаза на изведба, со самите дејства за изградба голема е веројатноста од појава на влијанија врз подземните води, заради составот на почвата и заради близината, односно нивото на истите.

Во фазата на експлоатација не се очекуваат значителни негативни влијанија врз квалитетот на почвата, освен можеби од неправилното управување и одлагање на отпадот.

9.7 Влијанија врз пределот

Со реализација на предвидениот плански опфат со сигурност ќе дојде до нарушување на постојаните пределни карактеристики, односно ќе доде до комплетна замена на постојните пределски елементи со нови во кои ќе преовладуваат урбани пределски елементи.

9.8 Влијанија врз културно историско наследство

Културното наследство во регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко – архитектонска целина, сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности. Сето ова условува во регионот да бидат лоцирани најзначајните институции од областа на културно наследство на Македонија.

Во непосредна близина на планскиот опфат постојат евидентирани археолошки локалитети, и затоа во текот на изведувањето на земјаните работи се очекува од Изведувачот да ги превземе сите мерки и препораки од надлежните институции за управување со културното наследство, се со цел да се спречи оштетувањето на археолошкото наследство.

9.9 Влијанија врз биодиверзитетот и природното наследство

Со реализацијата на предвидените активности во планската документација се очекуваат влијанија како во конструктивната така и во оперативната фаза.

Во конструктивната фаза, со изградбаните активности се очекуваат влијанија изразени преку целосно уништување на растителната заедница од бел габер и евла и на обработливото земјште, потоа се очекуваат влијанија изразени преку загадување на површинските и подземните води, кои индиректно може да влијаат негативно врз акватичната флора и фауна. Во текот на конструктивната фаза ќе дојде до појава на зголемено ниво на бучава што може да предизвика расселување на животинскиот свет и појава на зголемена емисија на фугитивна прашина која ќе има негативно влијание врз растителните видови, преку оневозможување и намалување на процесот на фотосинтеза.

Во фаза на користењесе очекуваат помали влијанија, кои би биле изразени преку зголемената фреквенција на луѓе и возила, што би делувало вознемирувачки врз животинските видови околу проектното подрачје.

Интензитетот на очекуваните влијанија и поконкретните ефекти ќе бидат подетално разработени во процесот на оцена на влијанијата врз животната средина од реализацијата на предвидените проектни активности.

9.10 Влијанија од управувањето со отпадот

Едно од најважните прашања кои се однесуваат на успешната заштита и унапредување на природното наследство е управувањето со отпад. Проблемот од аспект на заштитата е тоа што, доколку отпадот кој се создава не се управува соодветно, тој ја загадува и деградира областа на планскиот опфат и надвор од истиот.

Ова е резултат на нејасната одговорност за управување со отпад на локацијата (мора да се определат одговорни субјекти за управување со отпад во локациите). Тоа може да биде или субјектот кој што управува со локацијата на природното богатство или општината на чија територија се наоѓа локацијата со природно наследство).

При реализација на активностите за **Детален Урбанистички План УЕ1 УЕ3, општина Велес** се очекува да се генерира следниот отпад: земјан материјал (од земјаните ископи за објектите, инфраструктурата), биоразградлив отпад од расчистување на теренот, комунален отпад од ангажираните извршители и друг вид на отпад карактеристичен за ваков тип на активности. Поради обемните земјани работи во оваа фаза се очекува да се јави потреба од привремено одстранување/складирање на вишокот на земјан материјал на тнр. одлагалишта, кои што треба да бидат соодветно уредени за да се спречи пред се нарушувањето на

пејзажното опкружување. Во фаза на користењесече очекува да се генерира следниот вид на отпад: комунален отпад од посетителите, вегетативен отпад од одржување на зеленилото на локацијата, и друг вид на отпад.

Точните количини и видови на отпад кои што ќе се генерираат на локацијата каде што се предвидени проектните активности во оваа фаза неможе да се одредат, и истите ќе бидат дефинирани во проектната документација за секој објект поодделно.

Несоодветното управување со отпадот во фазата на изградба на објектите може да предизвика негативно влијание по основните медиуми во животната средина: почва, вода, воздух и нарушување на пределската разновидност.

Со планската документација се предвидува селектирање на цврстиот отпад и разгледување на алтернативните можности за рециклирање на истиот и негова повеќекратна употреба за истата или друга намена. По соодветниот третман предвидено е отпадот да се одложи—според законски определен и контролиран систем за транспорт на постојна депонија, определена за одлагање на видови на отпад од страна на надлежните органи.

9.11 Влијанија од несреќи и хаварии

Генерално, ризикот од настанување на хаварии, несреќи кои што носат опасност, може да се дефинира преку обемот, големината на оштетувањето кое може да настане поради тоа случување, помножено со веројатноста од неговата појава.

При изведување на градежните активности во границите на планскиот опфат, можна е појава на:

- Ризик од експлозија;
- Ризик од пожар;
- Ризик од природни непогоди (земјотреси, поплави, лизгање на земјиште, наноси и сл.);
- Ризици од воени разурнувања;
- Други несреќи како резултат на одредени грешки при извршувањето на активностите (дефект на механизацијата, технолошки непогоди и сл.) поврзани со природата и организацијата на извршување на работните активности;
- Повреди при работа.

Обемот и интензитетот на влијанијата од несреќи и хаварии, како во фазата на изградба така и во фаза на користењетреба да бидат детално елаборирани во проектната документација на изведувачот на активностите, согласно активностите кои што ќе се изведуваат во рамките на планскиот опфат.

Хаварии и несреќи може да се јават и за време на работата на објектите во планскиот опфат. Поради тоа потребно е да се подготви План за управување со хаварии и несреќи,

согласно одредбите од Законот за заштита и спасување (“Сл.Весник на РМ“ бр.36/04, 49/04, 86/08 и 124/10) и други подзаконски акти кои што ја регулираат оваа проблематика.

9.12 Прекугранични влијанија

Активностите во **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** нема да предизвикаат прекугранично влијание.

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Табела 2. Идентификувани влијанија врз животната средина

Елемент на животната средина	Идентификуван проблем	Главен извор	Можни штетни влијанија			
			Човеково здравје	Животна средина	Квалитет на живот	Релевантни за плански опфат
Воздух	SO ₂ и NO _x	Затоплување на домовови Индустија Сообраќај	Заболувања на дишните органи	Нема значајни последици	Нема значајно влијание	ДА
Вода	Квалитет на водата за пиење	Фекални отпадни води. Неадекватен материјал на цевките; Загуби од диви приклучоци	Појава на цревни и бубрежни заболувања	Загрозување на биолошкиот минимум на реките	Ризик од биолошка неисправна вода	ДА
Почва	Загадување од неправилна пестициди и ѓубрива Отпадоци од растително и сточарско производство	Земјоделски организации Сточарски и живинар. фарми	Труења со храна	Влијание врз биолошката разновидност Деграгација на површинскиот слој на почвата Намалување на квалитето на подземните води	Нарушување на здравјето на популацијата	НЕ

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Шуми	Оштетување на шумите од природни непогоди и човечки фактор	Елементарни непогоди Човечки фактор Бесправна сеча	Нема влијание	Деградација на биодиверзитет Зголемена ерозија	Микроклиматски услови и намалени можности за рекреација	ДА
Природно наследство	Сушење на бел и црн бор	Бесправна штета и напад од штетници	Нема посебни влијанија	Губење на природните карактеристики	Нарушени естетски вредности	ДА
	Уништување на дивеч	Ловокрадство		Деградација на пределот Деградација на биодиверзитетот	Намалени можности за рекреација	
Урбан развој	Реализација на планска документација	Досега немаше воспоставен систем за следење на загадување	Аерозагадување, вознемиреност	Трајна пренамена на квалитетно земјоделско земјиште	Нарушени амбиентални вредности и пејзажи	НЕ
Отпад	Немање депонија по стандарди Диви депонии	Црвст комунален отпад Опасен отпад	Нема директно	Нарушување на естетски к-ки	Нарушување на естетски к-ки	ДА

10. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА, НАМАЛУВАЊЕ И УБЛАЖУВАЊЕ НА НЕГАТИВНИ ВЛИЈАНИЈА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Урбанистичката планска документација во насока на заштита на животната средина треба да биде усогласена со Просторниот план на Република Македонија кој е највисок, стратешки, долгорочен, интегрален и развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената, како и уредувањето и користењето на просторот.

Во урбанистичко планската документација и во условите за планирање на просторот за **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** се предложени мерки за заштита на животната средина, кои треба да се почитуваат и применат при реализација на урбанистичкиот план.

Исто така и експертскиот тим кој го изготвуваше овој извештај предлага генерални мерки за спречување, намалување и ублажување на негативните влијанија врз животната средина од реализацијата на планската документација.

Анализата на влијанијата врз животната средина, како превентива, има за цел да ги идентификува можните проблеми, да ги рационализира трошоците и да направи оптимален избор на мерките за заштита на животната средина и следните се предвидени во планската документација и условите за планирање на просторот:

- При користењето на шумите мора да се задоволат глобалните интереси и барања од страна на биолошки (природниот), економски и општествен аспект како и усогласување и прибавување на соодветна документација од надлежните органи на Република Македонија,
- Да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот, количината и режимот на површинските и подземните води,
- При планирање да се почитува заштитна зона на патот, согласно Законот за јавни патишта,
- Запазување на пропишаните гранични вредности на нивоата на бучава согласно Законот за заштита од бучава во животната средина,
- Имплементација на уреди за редукција или целосна елиминација на емисиите во атмосферата, со цел да се зачува квалитетот на амбиентниот воздух,
- Отпадните материи кои ќе се создаваат на предметната локација да се одложат на постојната депонија се до изградба на предвидената регионална депонија. Создавачот и/или поседувачот на отпадни материи и емисии ги сноси

сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина,

- При изработката на Урбанистичко планската документација да се имплементираат мерки за заштита на биодиверзитетот предложени од страна на реномирани експерти за биодиверзитет,
- Планирање на современа инфраструктура и воведување на еколошка ознака за новопредвидените објекти.

10.1 Мерки за заштита на населението

Реализацијата на предвидената содржина од планскиот опфат ќе има позитивно влијание, а посебно на руралните населби во непосредната околина и ќе претставува движечка сила за побрз и порамномерен развој на истите, ќе овозможи развој на локалната економија. Условите за планирање на просторот за изработка на **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** ќе имаат позитивен стимул и ефекти врз целото окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и економски ефекти манифестирани преку отварање на нови работни места, едуцирање на нови квалитетни стручни кадри неопходни во процесот на создавање на нова работна сила и нејзино вклучување во економскиот и општествен живот како на локално така и на регионално и национално ниво.

Реализација на планската документација ќе влијае во насока на намалување на економската миграција на локалното население во странство и ќе претставува позитивен стимул за демографскиот развој како и зголемување на наталитетот на долгорочна основа. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето, како и привлекување на нови инвестиции од страна на бизнис секторот.

Според тоа може да се каже дека имплементацијата **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** ќе има позитивни долгорочни влијанија врз развојот на демографските карактеристики на Општината.

10.2 Мерки за заштита на човечкото здравје

Заради намената на просторот и градбите во опфатот на предвидени во УПВНМ *не се очекуваат* негативни влијанија со реализација на планот врз човековото здравје.

Се препорачува да се изработи план на отпочнување и завршување на работите во рамки на работните дневни часови поради можноста за времени и локални влијанија врз посетителите во текот на изградбата на поединечни деловни и инфраструктурни објекти

предвидени со овој урбанистички план. Исто така е добро да се намали вознемиреност од бучава со примена на нова технологија и технички исправни машини. Во тек на земјените работи се предлага прскање на земјиштето/мобилното градилиштето со вода, за да се намали емисијата на суспендирани цврсти честички и негативното влијание врз квалитетот на воздухот.

Се предлага за цврстиот отпад и отпадот од градежните активности што би се јавил во рамките на планираниот опфат и е потенцијална опасност, организирано собирање, селекција, класификација и транспортирање до местото наменето за одлагање на отпад. По реализацијата на планот и ставање на објектите во функција не се очекува негативно влијание врз човековото здравје.

Интегралната реализација на предложените мерки е во насока на намалување на можните негативни влијанија врз животната средина кои може на директен или индиректен начин да се рефлектираат врз здравјето на луѓето. Доследно спроведување на планските решенија за сообраќајната, комуналната инфраструктура и останато ќе бидат доволна гаранција за директна заштита на човековото здравје. Имено, со овие решенија можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површински и подземни води и воздух) ќе се сведе на минимум, а со самото тоа и можноста за загрозување на човековото здравје.

10.3 Мерки за заштита на квалитетот на воздухот

Нивоата на емисии во воздухот треба да бидат усогласени со Правилникот за гранични вредности за дозволени нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пареи кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (“Сл.Весник на РМ бр.141/10) истовремено да се применуваат и одредбите на Законот за квалитет на амбиентниот воздух.

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина, неопходно е при проектирање и реализација на сите објекти да се применат современи технологии и најдобри достапни техники кои го заштитуваат воздухот од загадување.

Зависно од класата во која спаѓа објектот што го загадува воздухот потребно е да се утврди зона за санитарна заштита. Ширината на зоната за санитарна заштита се мери во права линија од изворот на загадувањето и зависи од ружата на ветрови, географско-климатските, топографските и метеоролошките услови на предметната локација.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** се препорачува исто така користење на обновливи извори на енергија како енергетски ресурси и предвидување на зелени површини на соодветни слободни површини.

10.4 Мерки за заштита на климатските промени

При реализација на предвидените активности на терен да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот и количината и режимот на површинските и подземните води. Да се избегне губење, модификација и фрагментација на живеалиштата и прекумерно искористување на биолошките ресурси, со цел да се намалат или целосно елиминираат негативните последици врз стабилноста на екосистемите и деградација на биодиверзитетот.

Во однос на водните ресурси, како можни мерки се идентификувани:

- Ограничување на урбаниот развој во зоните каде постои ризик од поплави
- Воведување мерки чија цел е одржување на безбедноста на браните
- Пошумување и други структурни мерки за да се избегнат лизгања на земјиштето
- Изградба на насипи
- Промени во работата на вештачките и природните езера
- Управување со употребата на земјиштето
- Воведување на подрачја за задржување на водата
- Подобрување на одводот
- Други структурни мерки како што се привремени брани, изградба на отпорни куќи и измена на транспортната инфраструктура
- Преместување на луѓето од подрачјата со висок ризик

Мерки исто така треба да се превземат во самите капацитети во рамките на ДУП: Промени во процесите на загревање, климатизирање и одржување во капацитетите.

Во однос на транспортот, да се планираат однапред рутите и употреба на напредна опрема (т.е. гуми со низок отпор и ниско вискозни масла), којашто може значително да ја подобри исплатливоста на горивото (замена на 4 гуми, 4L масло ќе постигнат намалување од 0,05tCO₂ / единица или за 1000 возила/ден 50 tCO₂), комбинирано со соодветно редовно одржување на возилата.

10.5 Мерки за заштита од бучава

Предметната локација се наоѓа во подрачје со прв степен на заштита од бучава. Според Правилникот за гранични вредности на бучава во одделни региони, утврдената вредност за просторни единици и тивки реони надвор од агломерациите дозволеното ниво на бучава во подрачјата од прв степен на заштита во текот на денот и вечерта изнесува 50 dB, а во текот на ноќта изнесува 40dB. Дозволеното ниво на бучава во станбените објекти и хотелските соби, заради заштита од несакани ефекти по здравјето на луѓето според

законските прописи е подрачје на тивок реон надвор од урбанизирана средина каде се предвиден дејности за рекреација и одмор и дозволената гранична вредност на бучавата преку ден е 50dB.

Мерки кои се предвидуваат за спречување и намалување на бучавата се:

- Извршување на најголем дел градежните активности вон сезоната на размножување на птиците и изготвка и објавување на план на отпочнување и завршување на работите;
- Изведба на работите во тек на дневни часови и намалување на можноста за вознемиреност од бучава (од 07.00-17.00);
- Користење на нови машини и технички исправни кои предизикуваат помало ниво на бучава;
- Изградба на заштитни зелени појаси.

10.6 Мерки за заштита на квалитетот на водите

Секое дејствие или активност со коешто се загадуваат водите или се испуштаат отпадни води или непревземање на дејствие со коешто се овозможува загадување на водите или испуштање на отпадни води е забрането.

За да се спречат негативните последици врз животната средина потребно е да се пропишаат соодветни мерки со кои би ги намалиле, ублажиле или отстраниле сите емисии на штетни материји во водите. Поради тоа потребно е:

- Доколку за водоснабдување се црпат подземните води, експлоатацијата да биде врз основа на извршени хидрогеолошки работи со кои ќе се утврди капацитетот, потеклото и режимот на подземните води;
- Создадените отпадни води треба да бидат приклучени на колектор. Доколку не постојат услови за приклучување на колекторскиот систем да се предвидат соодветни технички зафати за пречистување на отпадните води и имплементација на технологии кои ќе овозможат нивно повторно искористување за истата или друга намена. Испитување на пречистените отпадни води пред испуштање во најблискиот реципиент со цел да се усогласат вредностите на концентрацијата на материите присутни во пречестителната отпадна вода со граничните вредности на максимално дозволени концентрации на материите присутни во реципиентот, дадени во Уредбата за класификација на водите “Службен Весник на РМ“ бр.18/99).
- Правните и физичките лица, кои согласно прописите за заштита на природата надлежни за управување со заштитените подрачја, се должни да вршат

мониторинг на водите во тие подрачја и да ги доставуваат резултатите до Министерството за животна средина и просторно планирање;

Целта на заштита на водата е зачувување на здравјето на луѓето и животната средина, што вклучува остварување и зачувување на добра состојба на водата, спречување на загадувањето на водата, спречување на хидроморфолошките промени и рехабилитација на статусот на водата каде што е нарушен. Согласно Стратегијата за води⁴, целите на заштита на водите во Република Македонија се состојат од:

- Заштита на површинските и подземните води како резерви на вода за пиење (постојните и планираните резерви);
- Заштита на заштитените и други области од значење, во врска со водните површини – области од посебна заштита на водите, области за зачувување на здравјето на чуѓето и на зачувување на вода и екосистемите зависни од вода и зачувување на билошка разновидност во рамките на интегрираното управување со водите;
- Подобрување на еколошките фуинцкии на водите каде што квалитетот на водата е влошен и таму каде што потребниот квалитет на водата не е постигнат, интегрирано управување со водите и постепенa имплементација на сеопфатни мерки за заштита и систематско следење на ефектите од спроведените мерки во речниот слив;
- Намалување на количеството на опасни супстанции на изворот на загадување со имплементација на мерките за заштита на водата;
- Придонес кон одржливо управување со водите со рационално и одржливо користење на водните ресурси.

Во согласност со ЕУ РДВ (2000/60/EC) е неопходно да се постигне целта на *добар статус* на површинските и подземните водни тела со дефинирање и спроведување на неопходни мерки во рамките на интегрираните програми на мерки, земјаќи ги предвид постојните барања на ЕУ. Таму каде што добар статус на водата веќе постои, тоа треба да се одржува. За подземните води, во прилог на барањата за добра состојба, потребно е да се идентификуваат сите значајни и одржливи нагорни трендови во концентрација на која било загадувачка материја и обратно.

Главните еколошки цели, кои треба да се спроведуваат во Република Македонија се должат на обврските на Рамковната директива за води (член 4) на ЕУ и кои исто така се регулирани преку Законот за водите (член 90) и (член 92) („Службен Весник на Р.Македонија“ бр.87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12 и 23/13:

- За површинските води потребно е:

⁴ Национална стратегија за води (2012 – 2042), „Службен весник на РМ“ бр. 122/12 од 01.1.2012 год.

- Да ги спроведе потребните мерки за да се спречи влошување на статусот на сите тела на површинските води;
 - Да се заштитат, подобрат и да се обноват сите тела на површинските води со цел да се постигне добар статус на површинските води;
 - Да се заштити и да се зајакнат сите вештачки и силно изменети водни тела со цел да се постигне добар еколошки потенцијал и добар хемиски статус на површинските води;
 - Да се спроведат потребните мерки со цел за постепено намалување или исфрлање од употреба на емисиите, испуштањата и загубите на приоритетни опасни супстанции;
- За подземните води потребно е:
- Да се спроведат потребните мерки за да се спречи или ограничи внесување на загадувачки материји во подземните води и да се спречи влошувањето на состојбата на сите тела на подземните води;
 - Да се заштитат, подобрат и да се вратат сите тела на подземните води, да се обезбеди рамнотежа меѓу апстракцијата и надополнувањето на подземните води, со цел да се постигне добар статус на подземните води;
 - Да се спроведат потребните мерки да се променат сите значајни и посотојани нагорни трендови во концентрацијата на која било загадувачка материја што произлегуваат од влијанието на човечките активности, со цел за постепено да се намали загадувањето на подземните води.
- За заштитените подрачја е потребно:
- Да се постигне согласност со сите стандарди и цели.

10.7 Мерки за заштита на почви

Квалитативните својства на почвата индиректно влијаат и на квалитетот на почвата и подземните води, затоа е потребно да се предвидат соодветни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз почвата.

Во време на градежните активности потребно е контролирано и внимателно отстранување на површинскиот слој од почвата, да не се вршат поголеми ископи од планираните, како и вишокот на земја да се искористи или да се врати и натапка. Градежниот шут треба да се одлага на привремени одлагалишта предвидени за таа намена кои после треба да серекултивираат.

Во фаза на користење треба да се забрани фрлање и неконтролирано одлагање на отпад од страна на посетителите. Исто така во близина на акумулацијата треба да се забрани интензивно земјоделство и сточарство, поради зачувување на квалитетот на почвата и квалитетот на подземните води. Потребна е контролирана употреба на пестициди и други хемикалии.

Поединечните конкретни мерки за спречување и намалување на влијанијата ќе бидат дефинирани во елаборатот/студијата за оценка на влијанието врз животната средина за секој објект поединечно.

10.8 Мерки за заштита на пределот

Во претходното поглавје беше оценето дека се очекува влијание врз пределните карактеристики на локацијата на **ДУП УЕ 1 УБ 3, општина Велес** односно целосна замена на постојните пределски елементи со нови урбани пределски елементи.

Според погоре кажаното, како најзначајна мерка за ублажување на можните влијанија се предлага предвидените градбени објекти да бидат вклопени во околниот предел, што со други зборови би значело дека истите треба да бидат проектирани не премногу високо и габаритно. Исто така потребно е да се води сметка и за хортикултурното уредување на дворната површина.

10.9 Мерки за заштита на културно-историското наследство

Согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Сл. весник на РМ" бр. 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12 и 55/13) во просторните и урбанистички планови, врз основа на документацијата за недвижното културно наследство, задолжително се утврдуваат плански мерки за заштита на спомениците на културата, како и насоки за определување на режимот на нивната заштита.

Недвижното културно наследство е поделено на видови: споменици, споменични целини и културни предели.

По писменото обраќање, Министерсво за култура - Управа за заштита на културното наследство потврдува дека во рамките на планскиот опфат нема поединечно заштитени добра.

При изведба на земјени работи неопходно е присуство на стручно лице – археолог кое ќе го следи ископот и до колку се дојде до откривање на остатоци од постари градби во зависност од нивната вредност, истите ќе ги документаира и ќе даде смерници за понатамошно постапување. При реализацијата на планот доколку се дојде до

откривање на објекти, односно предмети (целосно зачувани фрагменти) од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според **Член 65** од Законот за културно наследство (“Сл.весник на РМ“ бр. 20/04, 115/07, 18/11 и 148/11).

10.10 Мерки за заштита на биодиверзитетот

Работната група реализираше две теренски пороспекции во и околу анализираното проектно подрачје, но за жал не успеа да ја утврди попрецизно деталната состојба на терен. Неуспехот на теренските посети се објаснува со тоа што истите беа спроведени во месец ноември, односно во период од годината кога вегетацискиот период на растенијата е завршен.

Како резултат на погоре елаборираното се дојде до заклучок, дека најдобро решение е формирање на експертски тим, составен од реномирани и меѓународно признати експерти, чија задача ќе биде да ја утврдат детално состојбата со засегнатите значајни и ендемични растителни и животински видови, нивното распространување на предметната локација и предлагање на конкретни мерки поединечно за секој регистриран значаен или ендемичен вид и да достават извештај за исто. Овој извештај понатаму да биде составен дел од оперативниот план за реализација на предвидените активности од предметната планска документација.

Исто така во конструктивната фаза потребно е биде обезбедено присуство на експертски кадар, чија главна цел ќе биде надзор на спроведувањето на предвидените мерки од Извештајот на експертскиот тим.

10.11 Мерки за заштита од управувањето со отпад

Во периодот на градба на новите содржини ќе се отстрани поголема количина на почва. По завршувањето на градежните активности потребно е да се процени можноста за повторно искористување на отстранетата почва од теренот, со цел да се избегнат дополнителните економски трошоци заради потребата од нејзина дислокација и/или привремено складирање и одстранување во привремени одлагалишта. По завршување на активностите на терен градежниот шут треба да биде уредно одложен на депонија за инертен отпад.

Согласно Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето. При управување со отпадот по претходно извршената селекција, отпадот треба да биде преработен по пат на рециклирање, повторно употребен во истиот или во друг процес за екстракција на секундарните сировини или пак да се искористи како извор на енергија. Мора да се поттикнуваат процесите на повторно искористување, рециклирање и на

переработка на материјалните/енергетските фракции на отпадот, со цел да се подобри искористеноста на ресурсите, а на депониите да се одстрануваат само неупотребливите фракции.

Создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ќе ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.

По завршувањето на градежните активности потребно е да се обезбеди вегетациски покривач на почвата околу новоизградените содржини. Со плановите за хортикултура неопходно е да се утврдат исклучиво декоративни насади.

Ниското ниво на еколошка свест на гостите на локациите со природно наследство може да се зголеми со информативни летоци или брошури за постапување со отпад и со назначување патокази за локациите на кои што треба да се одстранува отпадот, и да се постават соодветни садови за селективно одстранување на различни фракции од комуналниот отпад (хартија, пластика и сл.).

За избегнување на негативните влијанија врз животната средина поради несоодветното управување со отпадот кој што ќе се создава на локацијата се препорачува реализација на законските обврски за управување со отпадот, почитувајќи ги пред сè основните принципи за управување со отпадот (“одржлив развој“, “принципот на близина“, “хиерархија на отпадот“, “загадувачот плаќа“ и др.). При управувањето со отпадот да се земе во предвид *хиерархијата во управувањето со отпадот* и различни достапни технички опции за избегнување на отпадот, намалување на потенцијалот на опасност на отпадот и намалување на самите извори, искористување за материјали/енергија, како и намалување на остатоците за депонирање во согласност со оценката на “најдобра можна еколошка опција“ со цел да се применува еколошки безбедно финално депонирање, зачувување на необновливите природни ресурси и постигнување на минимални емисии од процесите на третман/депонирање на отпад во животната средина.⁵

Неопходно е да се воспостави ефективна организациска поставеност во сите фази на реализација на планскиот опфат од планирање до финално одстранување на генерираниот отпад на локацијата. Активностите на управување со отпад мора да ги спречуваат емисиите во животната средина, како и штетните и другите негативни ефекти врз здравјето и добро состојбата на населението, за животните и за вегетацијата и за живеалиштата и за природата, преку техничките мерки со посебна цел да се заштитат земјоделските површини и водните ресурси кои претставуваат добра од посебен национален интерес.⁶

⁵ Национален План за управување со отпад (2009 – 2015) на Република Македонија, стр. 41

⁶ Национална стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008 – 2020 година), стр. 49

10.12 Мерки за заштита од евентуални несреќи и хаварии

Процена на загрозеноста на ПО и утврдување на потребните мерки за ЗС

Нема потреба за изградба на објекти за заштита (засолништа), со оглед дека општина Велес, а со тоа и третируваниот ПО се наоѓа во зона на воена загрозеност со II основен степен на загрозеност. Со оглед на тоа дека во планскиот опфат нема присуство на воден тек, река, нема потреба од вградување на посебни мерки за заштита од поплави.

Потребно е да се вградат мерки за заштита од пожари, соодветни на степенот на загрозеност на ПО. Очекувано пожарно оптеретување е 420-840 кЈ, што произлегува од оптеретување 25-50 кг/м². Тоа значи дека оптеретувањето е средно и појавениот пожар може да се пренесува во непосредната околина, што диктира поставување на противпожарни хидранти на 80-100м. растојание.

Со оглед да поширокиот реон во кој се наоѓа третируваниот ПО не е регистриран по присуството на заостанати неексплодирани убојни средства (НУС), нема потребна во планската документација да се вградат превентивни мерки за заштита од истите. Со оглед на тоа дека ПО се наоѓа во сеимичка зона (8 степени по МСС), треба да бидат застапени соодветни превентивни технички мерки. Дејноста на предвидените објекти-капацитети е од таков вид да не постои процес кој би предизвикал повисок степен на загрозеност на луѓето и материјалните добра како во ПО, така и во поблиската околина на истиот.

Согласно член 6 од Уредбата за начинот на применувањето на мерките за заштита и спасување, при планирањето и уредувањето на просторот и населбите (Сл.В.На РМ бр.105/05), врз основа на процената на загрозеност на ПО во ДУП за истиот, спрема член 61 од Законот за ЗС се опфатени следните урбанистичко-технички мерки за ЗС:

- Заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи;
- Заштита и спасување од урнатини;
- Заштита и спасување од техничко-технолошки несреќи.

Со вградување на истите ќе се овозможи преземање и непречено реализирање и на потребните хуманитарни мерки - евакуација – прва медицинска помош.

Заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи

Согласно член 68, став 3 од Законот за ЗС (прочистен текст) во **ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес** на третируваниот ПО опфатени се потребните превентивни мерки за заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи со планираните урбанистички решенија

во ПО и предвидената примена на техничките нормативи при понатамошната фаза на проектирање и изградба на планираните објекти во истиот и тоа:

-Бидејќи во рамките на ПО има водоводна мрежа, согласно Законот за ЗС планирано е потребниот проток на вода за гасење на пожари да се обезбеди од градската мрежа во рамките на ПО.

-Во рамките на опфатот предвидена е изградба на **хидрантска мрежа** за гасење пожари, која од градскиот водовод се напојува со вода преку шмукална пумпа – регулирано со член 4 од Правилникот за техничките нормативи за хидрантска мрежа за гасење на пожари.

Со оглед на површината и формата на ПО, предвидени се надворешни хидранти со пречник 80 до 100мм, на меѓусебно растојание помало од 80м, со пречник на разводниот цевовод не помал од 100мм со проток на вода од 10 л/сек и обезбеден потребен-пресметан притисок (5 бари) на местото на потрошувачката, кој не смее да биде помал од 2,5 бари (член 17,20 и 21 од гореспомнатиот Правилник). Надворешните хидранти се предвидени подземни и на растојание 5-10 м од објектите.

-Предвидена прописна оддалеченост меѓу објектите која не дозволува префрлање на евентуалниот пожар од еден на друг објект.

-Предвидени прописни улици со што е обезбеден непречен пристап на ПП и други возила.

-Внатрешно сообраќајно решение (сообраќајници и платоа) овозможува непречен пристап и маневар на силите и средствата за гасење пожари. Носивоста на коловозот на сообраќајниците треба да изнесува 10 тони на осовинско оптеретување, а минималната ширина на едномерна сообраќајница изнесува 3,5 м.

-Избор на градежни материјали за изградба на предвидените објекти со конструктивни елементи со потребен степен на отпорност на пожари.

• Со наведените урбанистичко-технички мерки се овозможува и примената на оперативните мерки за заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи за откривање, спречување на ширење и гасење на пожари и експлозии, утврдување на причините за настанување, како и давање помош при отстранување на последиците.

Заштита и спасување од технолошко-технички несреќи

Иако во планскиот опфат се предвидени капацитети од категоријата Г2, Г3 Г4 кои во производствениот процес не употребуваат материи или постројки што предизвикуваат висок степен на загрозеност на луѓето и материјалните добра, со оглед на конкретниот

вид на дејноста на истите, потребно е согласно член 82 од Законот за заштита и спасување а во врска со член 2 од Правилникот за мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материји и член 14 од Правилникот за техничките нормативи за хидрантска мрежа за гасење на пожари се вградени и се предвидуваат следните превентивни мерки за заштита од технолошко-технички несреќи:

- Примена на техничките нормативи при проектирањето и изградбата на индустриските објекти;
- Редовно и прописно одржување на инсталациите и опремата во истите;
- Одржување и заштита на инфраструктурните водови во планскиот опфат;
- Примена на прописи од областа на безбедноста и здравјето при работа и други во зависност од конкретната дејност на индустриските објекти.

Дирекцијата за заштита и спасување П.О за заштита и спасување Велес по извршениот увид на планот констатира дека условите за заштита и спасување се соодветно вградени, врз основа на што ДЗС Подрачното одделение за заштита и спасување Велес дава позитивно мислење за планот со бр.10-17/2 од 06.02.2014 год.

10.13 Мерки за заштита од прекугранични влијанија

Не се предвидени мерки, бидејќи нема да дојде до прекугранични влијанија од реализацијата на планскиот документ.

Следната Табела дава пресек на очекуваните влијанија и сите можни мерки за намалување (ублажување) на влијанијата врз животната средина од планскиот опфат по област.

Табела 3. Анализа на можни мерки за ублажување

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Област	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Ефект	Времетраење	Мерки за ублажување на влијанијата
КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	Фаза на изградба	Нема	Можни се и различни се за секој поединечен проект	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	примена на мерките предвидени во планската документација
	Не е евидентирано во близина на планскиот опфат и не се очекуваат влијанија					користење еколошки горива
	Фаза на користење	Нема	Нема	Не се очекуваат	Нема	примена на мерките предвидени во планската документација
	Не се очекуваат влијанија					примена на мерките предложени од експертскиот тим
ОТПАД	Фаза на изградба	Нема	Можни се и различни се за секој поединечен проект	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	примена на мерките предвидени во планската документација
	Зголемено количество на цврст (инертен) отпад при изведба на градежните работи					примена на мерките предложени од експертскиот тим
	Фаза на користење	Нема	Нема	Нема	Нема	користење еколошки горива да не се работи во сушни периоди или да се попрскува земјиштето со вода воспоставување на организирано собирање, селектирање и одлагање на отпад

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

	Развиен систем за управување со отпад					поставување табли за забрана на фрлање
ПРЕДЕЛ	Фаза на изградба	Нема	Можни се и различни се за секој поединечен проект	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	примена на мерките предвидени во планската документација
	нарушување на естетските вредности на подрачјето					примена на мерките предложени од експертскиот тим
	Фаза на користење	Нема	Нема	Не се очекуваат	Нема	примена на мерките предвидени во планската документација
	не се очекуваат влијанија					примена на мерките предложени од експертскиот тим
НАСЕЛЕНИЕ	Фаза на изградба	Нема	Изведба на поединечни проекти во планскиот опфат	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	примена на мерките предвидени во планската документација
	Влијанија врз здравјето на посетителите: зголемено ниво на бучава и вибрации загадување на воздухот од издувни гасови од транспортните средства и честички на прашина од градежните активности					примена на мерките предложени од експертскиот тим план за почеток и крај на работите ограничување на работните дневни часови употреба на помалку бучна опрема ограничување на брзината и фреквенцијата на транспортните возила

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

	Фаза на користење					
	креирање на нови работни места, подобрен животен стандард подобрена социо-економска состојба, намалена миграција на населението	Нема	Нема	Позитивни влијанија	Догорочни	примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на елаборатот
БИОДИВЕРЗИТЕТ	Фаза на изградба					
	Вознемирување и раселување на одредени видовите на фауна (птици, и др)	Нема	Можни се и различни се за секој поединечен проект	Незначителни негативни влијанија	Догорочни	примена на мерките предвидени во планската примена на мерките предложени од експертскиот тим примена на мерките предложени во планската документација и од експертскиот тим, компензациски мерки
	Фаза на користење	Нема				избегнување на репродуктивните циклуси на животните
	вознемирување и раселување на видовите на фауна (птици, и др) неконтролирано собирање на билки и плодови; ловокрадство; бесправна сеча на шумските појаси	удел во климатски промени ерозија	Нема	Незначителни негативни влијанија	Догорочни	контролирано собирање на лековити блики и други плодови забрана на ловокрадство контрола над бесправната сеча, примена на мерките кои ќе бидат утврдени при изработка на елаборатот

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

ВОЗДУХ	Фаза на изградба	Нема	Можни се и различни се за секој поединечен проект	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	примена на мерките предвидени во планската документација
	нарушување на квалитетот на воздухот					примена на мерките предложени од експертскиот тим
	издувни гасови од транспортните средства					
	честички од градежните активности					користење еколошки горива да не се работи во сушни периоди или да се попрскува земјиштето со вода
	Фаза на користење	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија	Долгорочни	примена на јавен транспорт за вработените
	издувни гасови од транспортните средства издувни гасови од производството					користење на еколошки горива користење на природен гас зелени заштитни појаси
ВОДА	Фаза на изградба	Нема	Можни се и различни се за секој поединечен проект	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	примена на мерките предвидени во планската
	Неправилно одлагање на градежниот шут Одронување на земјиште и слевање на шут при изградба на заштитен бетонски канал					примена на мерките предложени од експертскиот тим користење еколошки горива

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

						да не се работи во сушни периоди или да се попрскува земјиштето со вода
	Фаза на користење	Нема	Нема	Негативни влијанија	Краткорочни	колекторски систем и пречистителна станица во функција
	неправилно управување со отпадот					канализациона мрежа
БУЧАВА	Фаза на изградба	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија	Краткорочни	примена на мерките предложени во планската документација и од експертскиот тим
	зголемено ниво на бучава од изведба на градежни работи транспортни средства					
	Фаза на користење	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија	Долгорочни	заштитно зеленило
	зголемено ниво на бучава од изведба на градежни работи транспортни средства					
ПОЧВА	Фаза на изградба	Нема	Нема	Негативни влијанија	Долгорочни	примена на мерките предвидени во планската документација
	Нарушување на квалитетот на почвата при неправилно ракување и одлагање на цврст отпад (градежен шут) Нарушување на површинскиот свој и геолошките к-ки на почвата					примена на мерките предложени од експертскиот тим

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС

	Фаза на користење					
	Нарушување на квалитетот на почвата при неправилно ракување и одлагање на цврст отпад Неконтролирана употреба на пестициди и хемикалии	Нема	Нема	Незначителни негативни влијанија	Долгорочни	примена на мерките предвидени во планската документација, примена на мерките предложени од експертскиот тим

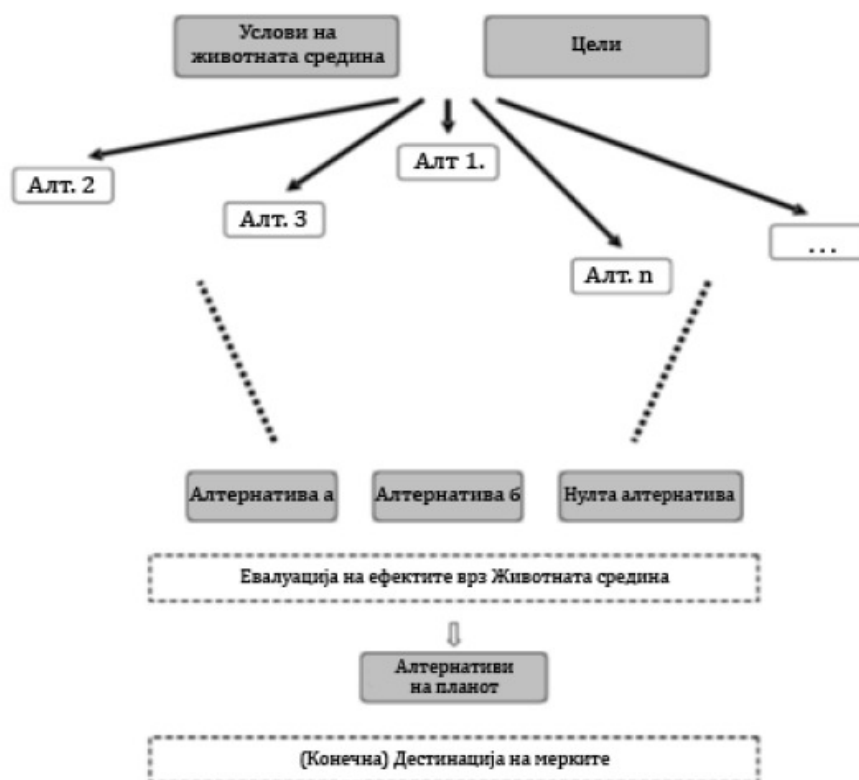
11. АЛТЕРНАТИВИ

Во рамките на Стратегиската оцена на влијанието на планскиот документ врз животната средина потребно е да се разгледаат алтернативите во поглед на неколку карактеристики на планскиот документ, но во најрана можна фаза:

- а) при избор на најдобро решение за намена на земјиштето,
- б) заштитата на животната средина и одржливоста на планскиот документ.

Разгледувани се варијанти, алтернативи во однос на процентот на изграденост, како и застапеност на оптимална намена на користење на земјиштето кое најсоодветно ќе го одрази карактерот на овој комплекс.

Една алтернатива што се разгледува е состојба без имплементација (BAU) а другата е Идеалното сценарио-со имплементација на **ДУП за УЕ 1 УБ 3, општина Велес**.

Слика 13. Процес на избор на алтернативи во СОЖС

Од анализата на постојната состојба произлегуваат следниве заклучоци:

- Просторот има поволна географска положба и добри микроклиматски услови.
- Просторот на дел е градежно изграден, има постоечка функционална инфраструктура која треба да се надгради и усогласи со реалните потреби на општината, жителите и сопствениците.
- За просторот потребно е дооформување и дополна со осовременување на инфраструктурните системи со цел постигнување поголем стандард во однос на сообраќајната, електроенергетската и хидротехничката структура.
- Предмениот локалитет има потреба од дополнување на просторот согласно потребите на корисниците на просторот

Табела 4. Компарација помеѓу алтернативите и очекуваните ефекти врз животната средина

Еколошки ефект		Бизнис Како и Обично - BAU	Алтернатива 1 – Идеално сценарио
Тематска област	Критериум		
Човеково здавје			
	Намалување на количините отпад	-1	+2
	Намалување на бучавата во околината	-1	+1
Природа и биодиверзитет			
	Заштита на живеалишта	0	0
	Намалување на оголувањето	-1	0
	Заштита на шускиот фонд	0	0
Квалитет на воздух			
	Намалување емисии на загадувачи	-1	0

	Намалување на емисии од стакленички гасови	0	-1
	Намалување на енергетска потрошувачка	0	-1
Води-квалитет и квантитет			
	Намалување концентрации од отпадна вода	-1	+1
	Намалување на пр. супстанции	-1	+1
	Квалитет на подземни води	0	0
Културно и историско наследство			
	Заштита на наследството	-1	0
Економија			
	Економски раст на регионот	-1	+1
	Заштита на материјалните добра	+1	+1
	Стапка на невработеност	-2	+1

Легенда

Многу позитивен ефект +2
Помал позитивен ефект +1
Незначителен ефект 0
Помал негативен ефект -1
Многу негативен ефект -2

12. ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ

Стратегиската оцена на животна средина вклучува план на мониторинг на сите значителни идентификувани позитивни и негативни ефекти. За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе континуирано следење на индикаторите на Стратегиската оцена на животната средина која дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на ефикасноста од воведените мерки за заштита. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управување со основните медиуми и области на животната средина. Основни цели на мониторингот на ефектите врз животната средина се:

- Одобрувањето на ДУП е соодветно спроведен;
- Да се обезбедат поволни услови за понатамошно следење на состојбата на сите медиуми во животната средина;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животна средина, а со тоа намалување на негативните влијанија.

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на Планот, потребно е да се земат во предвид податоците за тековната состојба на животната средина:

- Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите;
- На локациите на градба треба да се користи мерна опрема и да се извршат лабораториски анализи на квалитетот на амбиентниот воздух, согласно законската регулатива;
- На локациите на градба, во текот на градбата треба да се користи соодветна мерна опрема за бучавата и вибрациите, согласно законската регулатива.

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Табела 5. Мониторинг план за СОЖС

Медиум/област	Применета метода	Фреквенција	Индикатори	Надлежност	Верификација
Население, здравје	- Следење на состојбата со медиумите и областите на ЖС; - Следење на состојбата на здравјето на населението; - Следење на стапката на вработеност на населението, животниот стандард, и сл; - Механизам на поплаки;	Постојано за време на конструктивната фаза	- Измерени вредности за емисии во медиумите на ЖС; - Намалени заболувања на населението предизвикани од нарушен квалитет на ЖС; - Зголемена стапка на вработеност; - Намалена миграција	- Локална самоуправа, МЖСПП, РЗЗЗ, овластени правни/физички лица за мерење на емисиите	- Извештаи од спроведен мониторинг од МЖСПП/акредитирана институција; - Извештаи од МЗ, РЗЗЗ; - Финансиски извештаи; - Државен завод за статистика; - Локална самоуправа
Воздух/ климатски промени	- Мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух; - Интерен мониторинг - стационарни извори на емисија; - Следење на климатските параметри	Согласно законската регулатива	- Измерени вредности (концентрација на штетни полутанти во амбиентниот воздух); - Споредба на претходна состојба на квалитетот на амбиентниот воздух со реализираните мерења; - Климатски параметри (температура, релативна влажност, брзина на струење на воздухот и сл.)	- МЖСПП, акредитирана институција, локална самоуправа, РЗЗЗ	- Извештаи од спроведен мониторинг од МЖСПП/акредитирана институција; - Катастар на загадувачи, Државна/Локална мрежа за мониторинг; - Извештаи од РЗЗЗ; - Извештаи од метеоролошка станица; - Државен завод за статистика;

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ СОЖС ЗА ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБ3, ОПШТИНА ВЕЛЕС

Површински/ подземни води	- Мониторинг на квалитетот на површински/подземни води, на водата за пиење, техничката вода од бунари, почва	Согласно законската регулатива, Издадени дозволи за користење и/или испуштање	- Измерени параметри за квалитет на вода (рН, БПК, ХПК и др.); - Измерени параметри за квалитет на почва; - Споредба на претходна состојба на квалитетот на површински/подземни води со реализираните мерења;	- МЖСПП, акредитирана институција, локална самоуправа, Р333, МЗ	- Катастар на загадувачи; - Државен завод за статистика; - Извештаи од Министерство за здравство
Бучава	- Мониторинг на емитираната бучава во ЖС	Согласно законската регулатива	- Измерено ниво на бучава	- МЖСПП акредитирана институција	- Извештаи од акредитирана институција/МЖСПП
Биодиверзитет	- Состојба со флора, фауна, фрагментација на живеалишта, популации на карактеристични видови	Согласно законската регулатива	- Процент на зачувани живеалишта/видови; - Споредба на податоци од спроведен мониторинг со податоци	- МЖСПП	- Извештаи од МЖСПП
Управување со отпад	- Одредување на видовите на отпад кои што ќе се генерираат на локацијата; - Квалитет на почва, површински подземни води; - Состојба на одлагалишта	Согласно законска регулатива	- Намален процент на генериран отпад; - Рекултивирани одлагалишта; - Применети мерки за интегрирано управување со отпадот	- МЖСПП; - Локална самоуправа - ЈКП	- Извештаи од МЖСПП, ЈКП, Локална самоуправа; - Катастар на создавачи на отпад при МЖСПП

13. НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

Согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14) и Правилникот за поблиската содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистичките планови (Сл. Весник на РМ бр. 78/06 И 37/14) и согласно Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РМ бр. 63/12, 126/12, 19/13, 95/13, 167/13 и 37/14), потребно е на локацијата да се изработи плански опфат за ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС.

Реализацијата на ДЕТАЛНИОТ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС ќе придонесе за социјален, економски и инфраструктурен развој на општината, заштита на животната средина и зајакнување на локалната власт и довербата на населението, рамномерен економски регионален развој на планскиот регион и привлекување на можни инвестиции.

Главната цел на планскиот документ е да се обезбеди реално, економски издржано и еколошки квалитетно решение во областа на карактерот и намената на просторот, системот на градби, сообраќај и инфраструктура на планскиот опфат.

Поединечните цели на планскиот документ се:

Утврдување на границите на катастраските парцели согласно потеките на сопствениците на земјиштето, граѓаните и локалната самоуправа, како и јасно дефинирање на класите на намени;

Спречување на бесправната градба на индивидуални семејни објекти за домување;

Обезбедување услови за порационално искористување и уредување на просторот за градба на објекти од типот на викенд куќички, објекти за комерцијална намена, запазување на заштитното зеленило, како и регулирање на сообраќајната, комуналната, односно водоводната и енергетската инфраструктура;

Обезбедување поголема искористеност на земјиштето преку максимално користење на парцелите спрема важечките параметри;

Во рамки на насоките за изработка на планови од пониско ниво, кои ги дава Просторниот План, за стопански комплекси од ваков тип треба да се почитува следното:

Избор и распоред на стопанските активности согласно со природните услови, расположивата работна сила и постојаните стопански капацитети;

Создавање можности за отварање на нови работни места со да се задржи постојаното население и да се намалат миграциите;

Обезбедување на спроведување на постојаните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство и се организира и уредува просторот со цел за вкупен развој, а особено во однос на:

Бесправната градба;

Стопанисувањето со шумите, земјоделското земјиште, водите и друго;

Заштита на создаденото и природното богатство;

Насоките и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја треба да се утврдат со помош на стручни основи и упатствата од ресорите на земјоделството, водостопанството, шумарството и заштита на животната средина.

На предметниот простор има предвидено намена:

Г.2 – Лесна индустрија, Г3 – Сервиси, Г4 – Стоваришта Вкупно овие намени зафаќаат површина од 175 187 м² т.е 17.52 ха односно 80.9 % од планскиот опфат.

Д.2 – Заштитно зеленило. Вкупно зеленилото зафаќа површина од 2 133 м² т.е 0.21 ха односно 1.0 % од планскиот опфат.

Е.1 - Сообраќајна инфраструктура (улици, колско пешачки пристапи) зафаќа површина од 38 854 м² т.е 3.89 ха односно 18.0 % од планскиот опфат.

Е.2 - Комунална супраструктура (трафостаници) зафаќа површина од 319 м² т.е 0.03 ха односно 0.1 % од планскиот опфат.

Посебните услови за изградба, развој и користење на градежното земјиште и градбите за секоја урбанистичка единица за планирање и градежна парцела содржат детални податоци за условите за градење и служат за спроведување на планот со непосредно изготвување на извод од планот и решение за локациски услови. Овие услови се сумирани и пресликани во Извештајот за стратегиска оцена.

Извештајот за стратегиска оцена ги разгледува основните податоци за животната средина во и околу предметното подрачје, а тие се однесуваат на:

Географската положба;

Релјефните услови, наклон и експозиција на терените;

Сеизмичките карактеристики, кои укажуваат на тоа дека територијата на општината, припаѓа на простор кој е подложен на чести земјотреси предизвикани од локални и поодалечени епицентрални жаришта, кои може да се манифестираат со епицентрален интензитет од VII според МКС скала;

Климатските услови на регионот со климатски елементи од умерено-континентална клима;

Квалитетот на воздухот како еден од главните медиуми и фактори за квалитетно живеење во животната средина;

Културното наследство не е евидентирано во близина на предметната локација;

Состојбата со биодиверзитетот (флора и фауна) на планскиот опфат;

Пределските карактеристики на предметното подрачје;

Демографските карактеристики во Општината од аспект на вкупното население, наталитетот и морталитетот, како и стапката на невработеност;

Воените разурнувања, природните и техничко-технолошките катастрофи се земени во предвид и анализирани во овој извештај;

Во изработката на овој извештај беше разгледан и стопанскиот развој кој според Просторниот План на Република Македонија се базира на дефинираните цели на економскиот развој во „Националната Стратегија за економскиот развој“, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот и поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и порационална просторна организација на стопанството.

Користењето на земјиштето се разгледува како една од основите цели на Просторниот План на Република Македонија и се однесува на рационално користење и заштита на природните ресурси, искористувањето на погодностите за производство и лоцирање на преработката на простори врзани со местото на одгледување или искористување. Меѓу приоритетните определби на Просторниот План е заштита на земјоделското земјиште, а особено ограничување на трансформацијата на земјиштето од I-IV бонитена класа за неземјоделско користење, како и зачувување на квалитетот и природната плодност на земјиштето.

Во извештајот за стратегиска оцена на животната средина разгледани се и релевантните аспекти на моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило доколку не дојде до имплементација на планскиот документ/најверојатната еволуција без имплементација на стратегијата, планот или програмата. Во анализираниот случај, состојбата без имплементација на планскиот документ е оценета како непогодно решение за одржливиот развој на Општината.

Посебно внимание во извештајот се посветува на описот на веројатните влијанија на планскиот документ врз медиумите и областите на животната средина и врз социо-економските и демографските карактеристики, а исто така се предвидени и мерки за спречување, ублажување или отстранување на негативните влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на влијанието на **ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС** врз животната средина ги разгледува негативните влијанија врз специфичните медиуми и области на животната средина и мерките за

ублажување на негативните влијанија во поширок обем, додека пак изведбата на секој планиран објект (проект) е предмет на разгледување на постапката за оцена на влијанијата на проектите врз животната средина и кон неа ќе се пристапи дополнително.

Се обработуваат влијанијата на планскиот документ и мерките за ублажување на влијанијата врз:

- Демографските карактеристики и човековото здравје - реализацијата на Планот ќе има незначителни негативни и краткотрајни влијанија врз здравјето на луѓето при изградбата, и според тоа се предвидени соодветни мерки за намалување на влијанијата: контрола на интензитетот на бучавата и контрола на квалитетот на амбиентниот воздух;

- Социо-економската состојба - реализацијата на Планот ќе има позитивни долгорочни влијанија врз социо-економската состојба и поради тоа не се предвидуваат мерки за намалување на влијанијата;

- Квалитетот на амбиентниот воздух - реализацијата на Планот ќе има незначителни негативни влијанија врз здравјето на луѓето при изградбата и во оперативната фаза, и поради тоа се предвидени соодветни мерки за намалување на влијанијата: примена на јавен транспорт за вработените, користење на еколошки горива, контрола на испуштање на издувни гасови од технолошкиот процес, користење на природниот гас, зелени заштитни појаси;

- Бучава и вибрации - зголемен интензитет на бучава и вибрации ќе се појави во фазата на изградба, додека за време на фаза на користење интензитетот на бучавата е намален, а појава на вибрации не се очекува. Предвидени се соодветни мерки за намалување на влијанијата од бучава: ограничување на дневните работни часови, поставување на заштитни зелени појаси, користење на технички исправна и помалку бучна опрема;

- Квалитет на површинските и подземните води, со оглед на тоа што овој медиум е најосетлив при реализацијата на **ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС** за спречување на негативните влијанија предвидени се генерални мерки. Мерките за намалување на влијанијата врз водите во акумулацијата се дефинирани преку соодветни забранети дејствија и активности и истите се дел од Елаборатот за заштитни зони. Границите на заштитните зони и дозволените активности во нив треба најстрого да се почитуваат и применуваат како од страна на инвеститорот така и од изведувачот на работите. Мерките за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските води се однесуваат на забранети дејности во првата потесна заштитна зона.

- Почвата – доколку се применува системот на ефикасно управување со отпадот во цврста и течна состојба, не се очекуваат негативни влијанија врз водите со реализација на планскиот документ, а се предлага примена на мерки за намалување

на влијанијата кои ќе бидат утврдени при изработка на елаборатот за заштита на животната средина;

- Биодиверзитетот (флора и фауна) – реализацијата на планскиот документ нема да предизвика позначајни негативни влијанија во глобални рамки, бидејќи на предметното подрачје не се евидентирани ендемични видови, па според тоа се предлага примена на мерки за намалување на влијанијата кои ќе бидат утврдени при изработка на елаборатот за заштита на животната средина, односно студијата за влијание на проектот врз животната средина;

- Природното наследство – во околината има повеќе предлози за споменик на природата и природни резервати, па треба да се почитуваат препораките дадени од експертите.

- Пределските карактеристики – со реализацијата на планот ќе дојде до нарушување на пределските карактеристики, па според тоа предвидени се соодветни мерки за ублажување на влијанијата: заштитни појаси, адекватно уредување на просторот, унапредување на естетските вредности, зачувување на пределските карактеристики, рационално користење на природните ресурси;

Културното наследство – не е евидентирано културно наследство во непосредна близина на планскиот опфат, па според тоа не се предвидуваат посебни мерки во планската документација;

- Управувањето со отпадот – доколку се воспостави ефикасен систем за управување со цврстиот отпад и според тоа не се очекуваат негативни влијанија;

- Несреќи и хаварии - согласно Законот за одбрана, Законот за заштита и спасување и Законот за управување со кризи, задолжително треба да се применуваат мерките за заштита и спасување;

Како составен дел од извештајот е и **Планот за мониторинг**, со чија реализација ќе се обезбедат податоци за состојбата на одредени медиуми на животната средина (воздух, вода, почва), како и следење на примената на мерките за ублажување и ефектите од примената на истите.

Планот за мониторинг овозможува следење на состојбата на животната средина преку следните параметри, кои се прикажани табеларно во самиот Извештај:

- Здравје на луѓето;
- Квалитет на амбиентен воздух;
- Ниво на бучава;
- Квалитет на површински води;
- Квалитет на подземни води;
- Квалитет на почва;

- Отпадни води;
- Создавање и управување со отпад;
- Состојба на биодиверзитетот (флора и фауна);
- Хаварии и несреќи.

14. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Заклучоци и препораки кои беа дефинирани при изработката на извештајот за стратегиска оцена на животната средина за реализација на **ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС** се следните:

- Примена на насоките и елементите за изработка на просторни и урбанистички планови од аспект на заштита на животната средина и примена на мерките и активностите за рационално користење и заштита на просторот, дефинирани во предлог планската документација;
- Спроведување на Планот за мониторинг, со кој ќе се добијат податоци за состојбата на одредени медиуми на животната средина и следење на ефектите од примената на мерките за ублажување на негативните влијанија;
- Спроведување на мерките за заштита и спасување, дефинирани во планската документација;

Реализацијата на **ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС** за изградба на ваков на содржини се очекува да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување, доколку е базирана врз принципите на одржлив развој и се одликува со максимално почитување и вградување на нормативите и стандардите за заштита на животната средина.

Вградувањето на аспектите на животната средина при процесот на урбанистичкото планирање и партиципативната демократија која вклучува учество на јавноста при стратешко планирање и развој на општината се основни начела за изработка на урбанистичката планска документација.

Реализацијата на **ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН УЕ1 УБЗ, ОПШТИНА ВЕЛЕС** ќе придонесе за социјален, економски и инфраструктурен развој на општината, заштита на животната средина и зајакнување на локалната власт и довербата на населението, како и привлекување на можни инвестиции.

15. ПРИЛОЗИ

Врз основа на член 24 од Законот за просторно и урбанистичко планирање (Службен весник на Р.М. број 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14), Градоначалникот на Општина Велес го дава следното

С О О П Ш Т Е Н И Е

Се известуваат сите правни и физички лица дека Градоначалникот на Општина Велес донесе Решение за организирање на

ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЈАВНА АНКЕТА

за Нацрт Детален урбанистички план за УЕ 1, УБ 3, Општина Велес, плански период 2014-2019 год.

Границата на планскиот опфат на ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес – Општина Велес е дефинирана со следната граница:

Границата на опфатот ја дефинира осовината на магистралната улица "1" на исток, собирната улица "2" на југ и границата на планскиот опфат на град Велес на запад.

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаните граници изнесува 21,65 ха.

Нацрт Деталниот урбанистички план за УЕ 1, УБ 3, Општина Велес, плански период 2014-2019 год., ќе биде изложен во Граѓанскиот сервис центар од 20.01.2015 – 06.02.2015 година секој работен ден од 08.00 до 16.00 часот.

Нацрт планот ќе биде изложен на веб страната на Општина Велес – www.veles.gov.mk. Во овој период, заинтересираните правни и физички лица ќе можат да пополнат анкетни листови.

Јавната презентација ќе се одржи во просториите на Општина Велес на ден **28.01.2015 година** (среда) со почеток во **12.00** часот.

изготвил: ТБ
одобрил: ЗМ

Градоначалник
на Општина Велес

м-р Славчо Чадиев

Општина Велес / Municipality of Veles
Panko Brasnar N° 1
1400 Veles, Macedonia
Tel/fax: ++389 43 232 966
e-mail: opve@veles.gov.mk
www.veles.gov.mk

Соопштение -> ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЈАВНА АНКЕТА - Нацрт ДУП за УЕ 1, УБ 3

Соопштениеја

ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЈАВНА АНКЕТА - Нацрт ДУП за УЕ 1, УБ 3

 Создадено: Петок, 16 Јануари 2015 15:58

Врз основа на член 24 од Законот за просторно и урбанистичко планирање (Службен весник на Р.М. број 51/05, 137/07, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 144/12, 55/13, 163/13 и 42/14), Градоначалникот на Општина Велес го дава следното

СООПШТЕНИЕ

Се известуваат сите правни и физички лица дека Градоначалникот на Општина Велес донесе Решение за организирање на

ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ЈАВНА АНКЕТА

за Нацрт Детален урбанистички план за УЕ 1, УБ 3, Општина Велес, плански период 2014-2019 год.

Границата на планскиот опфат на ДУП за УЕ 1 УБ 3 Велес – Општина Велес е дефинирана со следната граница: Границата на опфатот ја дефинира осовината на магистралната улица "1" на исток, собирната улица "2" на југ и границата на планскиот опфат на град Велес на запад.

Вкупната површина опфатена во рамките на опишаните граници изнесува 21,65 ха.

Нацрт Деталниот урбанистички план за УЕ 1, УБ 3, Општина Велес, плански период 2014-2019 год., ќе биде изложен во Граѓанскиот сервис центар од 20.01.2015 – 06.02.2015 година секој работен ден од 08.00 до 16.00 часот.

Нацрт планот ќе биде изложен на веб-страницата на Општина Велес – www.veles.gov.mk.

Во овој период, заинтересираните правни и физички лица ќе можат да пополнат анкетни листови.

Јавната презентација ќе се одржи во просториите на Општина Велес на ден 28.01.2015 година (среда) со почеток во 12.00 часот.

Градоначалник
на Општина Велес
м-р Славчо Чадиев

▶ соопштение

▶ синтезен план

1

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Архивски бр. 15-12847/2 - 2а

Дата: 13. 01. 2015

✓ До: Општина Велес
Ул. Панко Брашнар бр. 1
1400 Велес
Република Македонија

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОПШТИНА ВЕЛЕС			
Примено: 15. 01. 2015			
Орг. Едини	Бр.	Грначет	Вредност:
13-25111			

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно планирање

Бул. "Гоце Делчев" 66
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс: (02) 3220 165
Е-пошта: infoeko@moepp.gov.mk
Сајт: www. moepp.gov.mk

Предмет: Известување

Врска: Ваш бр. 13-2150/14 од 23.12.2014; наш бр. 15-12847/1 од 25.12.2014

Почитувани,

Во врска со Вашето барање бр. 13-2150/14 од 23.12.2014 година поврзано со постапка за носење на планска документација ДУП за УЕ 1, УБ 3, - Општина Велес, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12 и 93/13), Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина и формуларот, Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа. Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб-страницата на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит,

Изготвил: Бајрам Цамиџ
Контролирал: Милева Тагасовска
Согласен: Сашо Апостолов

Одобрил: Неби Реџеги

**ЗАПИСНИК
ОД ОДРЖАНА ЈАВНА РАСПРАВА**

**ОБЈАВА НА НАЦРТ ИЗВЕШТАЈОТ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНКА ВРЗ
ЖИВОТНАТА СРЕДИНА**

Соопштение за јавноста во дневен печат

**ИЗВЕШТАЈ
ОД КОНСУЛТАЦИИ СО ЈАВНОСТА**

МИСЛЕЊЕ

16. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

Листа на национална законска регулатива

- Закон за животна средина (“Службен Весник на РМ“ бр 53/05, 81/05 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13 и 42/14);
- Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина (“Службен Весник на РМ” бр. 74/05);
- Правилник за содржината на барањата што треба да ги исполнува студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина (“Службен Весник на РМ” бр. 33/06);
- Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето (“Службен Весник на РМ” бр. 153/07);
- Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина (“Службен Весник на РМ” бр. 153/07);
- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето (“Службен Весник на РМ” бр. 144/07);
- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина (“Службен Весник на РМ” бр. 147/08);
- Закон за градење (“Службен Весник на РМ“ бр. 130/09, 124/10, 59/11,13/12, 39/12, 144/12, 25/13);
- Закон за просторно и урбанистичко планирање (“Службен Весник на РМ“ бр. 51/05, 137/07, 24/08, 91/09, 124/10, 18/11, 53/11, 60/11, 144/12, 55/13, 70/13);
- Закон за спроведување на просторен план на РМ (“Службен Весник на РМ“ бр. 39/04);
- Закон за градежно земјиште (“Службен Весник на РМ“ бр. 82/08 и бр. 143/08);
- Закон за земјоделско земјиште (“Службен Весник на РМ“ бр. 29/98, бр. 18/99, бр. 02/04 и бр. 135/07);
- Правилник за уредување на просторот (“Службен Весник на РМ“, бр. 2/02);
- Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (“Службен Весник на РМ“ бр. 78/06);
- Закон за туристички развојни зони (“Службен Весник на РМ“ бр.141/12);
- Закон за туристичка дејност (“Службен Весник на РМ“ бр.62/04, 89/08);
- Закон за води (“Службен Весник на РМ“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13);
- Уредба за класификација на водите (“Службен Весник на РМ“ бр.18/99 од 31 септември 1999 година);

- Закон за управување со отпад (“Службен Весник на РМ“ бр.68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 09/11, 47/11, 123/12);
- Листа на отпади (“Службен Весник на РМ“ бр. 100/05)
- Правилник за општите правила за постапување со комуналниот и со другите видови неопасен отпад (“Службен Весник на РМ “ бр. 147/07)
- Закон за квалитет на амбиентен воздух (“Службен Весник на РМ“ бр.67/04, 92/07, 35/10, 47/11; 59/12, 100/12);
- Правилник за максимално дозволени концентрации и количества на штетни материи кои можат да се испуштаат во воздухот од одредени извори на загадување (“Службен Весник на РМ бр.03/90);
- Емисии во амбиентен воздух (“Службен Весник на РМ“ бр. 79/11);
- Закон за заштита од бучава во животна средина (“Службен Весник на РМ“ бр.79/07, 124/10, 47/11);
- Правилник за граничните вредности на ниво на бучава во животната средина (“Службен Весник на РМ бр.147/08);
- Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на РМ бр.20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13);
- Закон за заштита и благосостојба на животните (“Службен Весник на РМ“ бр.113/07, 136/11);
- Закон за заштита на растенијата (“Службен Весник на РМ“ бр. 25/98, 6/00);
- Закон за заштита на природата (“Службен Весник на РМ“ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 13/13);
- Законот за шуми (“Службен Весник на РМ“ бр. 64/09)
- Закон за заштита и спасување (“Службен Весник на РМ“ бр. 36/04 и бр. 79/07)
- Закон за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (“Службен Весник на РМ“ бр. 75/10);
- SEA Directive 2001/42/EC;
- ЕУ Директиви за почва (COM (2006)232);
- Директива за Оценка на влијанието врз животната средина (85/337/ЕЕС) дополнета со Директивите 97/11/ЕС и 2003/35/ЕС;

17. КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Трет национален план за климатски промени, 2013;
- Влада на Република Македонија, април 2004, Просторен план за РМ 2002-2020;
- Влада на Република Македонија, септември 2012, Национална стратегија за води (2012 – 2042);
- Министерство за животна средина и просторно планирање, февруари 2009, Национална стратегија за одржлив развој во Р.Македонија;
- Министерство за економија, јуни 2009, Национална стратегија за развој на туризмот 2009-2013,
- Стратегиски план за биодиверзитет 2011 – 2020;
- Министерство за животна средина и просторно планирање, 2006, Втор национален еколошки акционен план;
- Влада на Република Македонија, март 2008, Стратегија за управување со отпад на Република Македонија;
- Министерство за животна средина и просторно планирање, октомври 2008, Национален план за управување со отпад на Република Македонија 2009-2015;
- Локален Еколошки Акционен План (1998год.)

В. Графички прилози